ሓዳስ ኤርትራ

መበል 23 ዓመት ቁ. 338 | 4 ነሓሰ 2014 | ገጻት 12 ዋጋ 1.00 ናቕፋ

ሰኑይ

ገጽ 3
ሕርይቲ ኣብ ስዞሮ ሰናይ

ገጽ 5
እቲ ምፍልላይ

ገጽ 7
ካብ ዓረዛ ንፅምር

ገጽ 11
ስፖርታዊ ውድድር
ህጻናት ዞባ ማእከል

ገጽ 12
ድሕሪ 80 ዓመት ጻማ
ትምህርታ ዝረኸበት እኖሓጎ

ምህናጽ ድልዱልን ዘመናውን ቀጠባ፡ ካብ ቀንዲ ዕላማታት ምህናጽ ሃገር ኮይኑ ይስራሓሉ ከምዘሎ ኣምባሳደር ፍስሓጼን ጴጥሮስ ገሊጹ

ህዝብን መንግስትን ኤርትራ፡ ምህናጽ ሰፊሕ ሰረት ዘለዎ ድልዱልን ዘመናውን ቀጠባ፡ ካብ ቀንዲ ዕላማታት ምህናጽ ሃገር ምዃኑ ብምእማን፡ ብወህደት ኣብ ወሽጥን ወጻእን ዝርከብ ህዝቢን ኣባላት ሓይልታት ምክልኻልን ልዑል ኣደህሎ ሂቦም ይሰርሑሉ ከምዘለው፡ ኣምባሳደር ፍስሓጼን ጴጥሮስ ንተሳተፍቲ ፈስቲቫል ኤርትራውያን ተቐማጦ ሃገራት ስካንድናቭያ ኣብ ዘቕረቦ ሰሚናር ገሊጹ።

ንህልው ኩነታት ሃገርና፡ ዞባናን ዓለምን ኣመልኪቱ ኣብ ዝሃቦ መብርሂ ኣምባሳደር ፍስሓጼን፡ምህናጽ ሓያልን ዘመናውን ቀጠባ ብቐንዱ ኣብ ስራሕ፡ ጻዕሪ፡ ኣፍራይነት፡ ምልከት ሞያ፡ ፍልጠትን ቴክኖሎጂን ከምኡ'ውን ወርጋጽ ምሕደራ ዓቕሚ ሰብን ሓይሊ ውዳበን ከምዝርከብ ብምሕባር፡ ናይ ዓያይነት፡ መሃዝነትን ተጻዋርነትን ባህልናን ክብርታትናን ክንዕቅብን ክንሓይልን ከምዝግብኦ ኣስሚሩሉ።

ኤርትራ፡ ኣብ ውሽጢ'ዚ ዝሓለፈ 15 ዓመታት፡ ካብ ዝተበገሰትሉ ልምዓታዊ ጉዕዞ ንምኹላፉን ንምንብርካኻን ኑየም ቀንዲ ማእገር ሕብረተሰብ ዝኾነ መንእሰያት ዒላማ ዝገበረ ዝፍ ወፍሪ ተጻብኦ ኮይና ምጽንሓ ዘመልከተ ኣምባሳደር ፍስሓጽዮን፡ እንተኾነ ግን፡ ዘይኣኽም ሕልሚ ተለምኑ፡ እቲ ሽርሒታት ብሓያልን ንቑሕን መኸተ ኣብ ወሽጥን ወጻእን ዝነበር ህዝቢ ከምዝፈሸለ ዕርቃኑ ከምዝወጸ ኣብሪሁ።

ኣምባሳደር ፍስሓጼን ጴጥሮስ ኣብ መወዳእታ፡ ኤርትራ ሳላ ሓያል መሪሕነታን ህዝባን -ፖለቲካዊ ርግኣት፡ ውሽጣዊ ሰላምን ጸጥታን፡ ሓድነትን ስኒትን ሕብረተሰብ፡ ንጡፍን ውዱብን ተሳትፎ ህዝቢ ክትዕቅብ ከምዝኸኣለት ጠቒሱ፡ ብተሳትፎ ኩሉ ኣካል ሕብረተሰብ'ውን ዓበይትን ኣገደስትን ልምዓታዊ ፕሮጀክታት ልምዓት፡ ትሕተ-ቅርጺ ሕርሻን ካልእን ክተግበር ምጽናሓን ብዝለዓለ ትቕጽሎ ከምዘላ'ን ኣረጋጊጹ።

እዚ ከም'ዚ'ሉ እንከሎ፡ ኩሉንትናዊ መደባት ሃገራዊ መኸተ ንምዕዋት ውዳቤታቶም ብምሕያል ኣበርቲዖም ክሰርሑ ምዃኖም፡ ሓለፍቲ ሃገራዊ ሽማግለ መኸተን ሃገራውያን ውዳቤታትን ኣብ ስካንዲናቭያ፡ ምስ ኣምባሳደር ፍስሓጽዮን ጴጥሮስ ኣብ ዘቕረቦም ርክብ ኣረጋጊጾም።

ኣብቲ ርክብ እቶም ሓለፍቲ፡ ውዳበን ስጥመት ሓድነትን እቲ ቀንዲ ረቛሒ ንዓወት ዝኾነ ረቂቕ ሓይሊ ብምዃኑ ብዝለዓለ ደረጃ ይሰርሑሉ ከምዘለዉ ብምጥቃስ፡ ሳላ'ዚ ሓይሊ'ዚ ሽርሒታት ጸላእትን ተጻባእትን ይፈሽል ከምዘሎ ኣብሪሆም።

ኣምባሳደር ፍስሓጽዮን ብወገኑ፡ ካብ ዝተፈላለየ ከባቢታት ዓለም ዝመጹ ዜጋታት ክሳተፍዎ ዝቐጸለ ሃገራዊ ምትእኽኻብ ንባዕሉ ንሓይሊ ውዳቤኦም ዘርኢ ከምዝኾነ ብምጥቃስ፡ ዝተዓመ ዝፍ'ኳ እንተኾነ ዝተርፍ ብዙሕ ምዃኑ ብምምእማን፡ ውዳቤታቶም ብምሕያልን መሳርዖም ብምስጣምን ኣብ ኩሉ ልምዓታዊ መደባት ሃገርም እጃሞም ንምብርካት ክቕጽሉ ንዝጸንሐ ንጥፈታት ብዝለዓለ ክቕጽልዎ ኣተሓሳሰበ።

ብዘይካ'ዚ፡ ኣብ ሚኒስትሪ ጉዳያት ወጻኢ ኤርትራ ሓላፊ ሕጋዊ ጉዳያት ኣቶ ኣደም ዑስማን፡ ንሕቶ ሰብኣዊ መሰልን ፍልሰት ደቂ-ሰብን ኣመልኪቱ ንተሳተፍቲ መበል 16 ዓመታዊ ፈስቲቫል ኤርትራውያን ተቐማጦ ሃገራት ስካንዲናቭያ ሰፊሕ ሰሚናር ከምዝቐረበ፡ ልኡኻት ሚኒስትሪ ዜና ካብቲ ቦታ ሓቢሮም።

ንጥፈታት ክረምታዊ ሕርሻ ብጽቡቕ ይሰላሰል ከምዘሎ፡ ሓረስቶት ንኡስ ዞባ ላዕላይ-ጋሽ ሓቢሮም

ኣብ ንኡስ ዞባ ላዕላይ-ጋሽ ዘመናውን ያታውን ኣገባብ ማሕረስ ተጠቒሞም ዘሰላስልዎ ዘለው ንጥፈታት ክረምታዊ ሕርሻ ብጽቡቕ ይሳለጥ ከምዘሎ፡ ሓረስቶት ናይቲ ንኡስ ዞባ ንኤሪና ሓቢሮም።

ንሳቶም ኣብ ሓበሬታኦም፡ መንግስቲ ኣብ እዋኑ ዘቕረበሎም ትራክተራት ብርትዓዊ ዋጋ ይሓርሱሎም ከምዘለዋ ብምጥቃስ፡ ብወገኖም'ውን ብልምዳዊ ኣገባብ ግርህኦም ኣብ ምልስላስ ከምዝርከቡ ኣብሪሆም።

ሓረስቶትኣውጋሮኣብርኢይቶኦም፡ መንግስቲ - ሓረስቶት ካብ ብኾኑት ግዜን ሃልክን ንኽናገፉ ንዝኻይዶ ዘሎ ወፍሪ ብምምስጋን፡ ብወገኖም መሬቶም ብጥበእ ኣዳልዮም ርቡሕ ምህርቲ ንኽሓፍሱ ኣብ ሓያል ጻዕሪ ከምዝርከቡ ኣረጋጊጾም።

ሓላፊ ቤት-ጽሕፈት ሚኒስትሪ ሕርሻ ኣብ ንኡስ ዞባ ላዕላይ-ጋሽ ኣቶ ኣቶብርሃን የሴፍ ብወገኑ፡ ኣብቲ ንኡስ ዞባ 10 ናይ መንግስቲ ትራክተራት ተመዲበን ምስ ናይ ግሊ ትራክተራት ተወሃሂደን ይሰርሓ ከምዘለዋ ብምጥቃስ፡ ማዕረ ማዕሪኡን ድማ ሓረስቶት'ቲ ንኡስ ዞባ ብየታዊ ኣገባብ መሬቶም የለሳልሱ ከምዘለዉ፡ ዛጊት ድማ ዝበዝሐ ክፋል ናይቲ ክሕረስ ዝግቡኦ መሬት ከምእተሓረሰ ኣዚኡሩ።

ንሱ ኣብ መወዳእታ፡ ሓረስቶት ብዘለዎም ዓቕሚ ወቕቲ ማሕረስ ከይሓልፎም ዝከኣሎም ክገብሩ ኣዘኻኺሩ።

ነበርቲ ዓሊግደር፡ ገረብ ተምራ መሳ ንምቅጽጻር ማሕዩታዊ ንጥፈታት ኣሰላሲሎም

ተቐማጦ ምምሕዳር ከባቢ ዓሊግደር - ንኡስ ዞባ ተሰነይ፡ ከም መቐጸልታ ናይቲ ቡበዝሒኡ ከሰላስልዎ ዝጸንሑ ዝተፈላለየ ልምዓታዊ መደባት፡ ብሰንኪ'ቲ እናስፋሕፍሐ ኣብ ልዕሊ ተሸከርከርትን ጥሪትን ሓደጋ ዘውርድ ዘሎ ገረብ ተምራ መሳ ንምቅጽጻር ማሕዩታዊ ንጥፈታት ኣሰላሲሎም።

"ቡበመድረኾም ኣብ ከባቢና ዘሰላስሉ ዘለዉ ማሕዩታዊ ንጥፈታት፡ እወታዊ ውጽኢቶም ኣብ ባይታ ይርአ'ሎ" ዝበሉ እቶም ነበርቲ፡ ኣብ መጻኢ'ውን ንዚያዳ ኣድማዕነት ብዝሓየለን ዝተወደበን መልክዕ ክቕጽልዎ ምዃኖም ሓቢሮም።

ካብ ተሳተፍቲ ኣቶ ተኸመ ስበሃቱን ወይዘሮ ሚዛን መዝሞዝን ንኤሪና ኣብ ዝሃብዎ ሓበሬታ፡ እዚ ብምትሕብባር ህዝብን ኣባላት ሓይልታት ምክልኻልን ዝካየድ ዘሎ ማሕዩታዊ ስራሕ፡ ንጥራዮም፡ ኑበሶምን ከባቢኦምን ካብ ዝተፈላለየ ሓደጋታት ንምክልኻል ዝዓለመ ስለዝኾነ፡ ቀጻሊ ንምክያዱ ድልዋት ምዃኖም ኣረጋጊጾም።

ኣዛዚ ብርጌድ ናይታ ኣብቲ ስራሕ ትሳተፍ ዘላ ኣሃዱ ህዝባዊ ሰራዊት ኣቶ እስቲፋኖስ ሕድሪማርያም ብወገኑ፡ ህዝብን ህዝባዊ ሰራዊትን ተወሃሂዱ ዘካይዶ ዘሎ ማሕዩታዊ ስራሕ፡ ውጽኢቱ ብጥንበሪ ይርአ ስለዘሎ፡ ኣብ መጻኢ'ውን ብዝሓየለ ክቕጽል ምዃኑ ኣብሪሁ።

ኣመሓዳሪ ምምሕዳር ከባቢ ዓሊግደር ኣቶ ፈረጅ መሓመድ ዓንጀታይ ድማ፡ እቲ ዘሰላስል ዘሎ ስራሕ ኣብ መገዲ ተላታዓሸር - ኣርባዕታዓሸር ኣስፋሕፊሑ ንዝርከብ ገረብ ተምራመሳ ኣሊኻ ክስዕብ ዝጸንሐ ሓደጋታት ንምክልኻል ከምዝኾነ ብምምልካት፡ ህዝቢ ከባቢኡ ንምልማዕ ወትሩ ብወህደትን ዝተወደበ ኣገባብን ብንጥፈት ከምዝዋሳእ ኣዚኡሩ።

ሃኮሰኤ፡ ንኣገዳስነት ውዳብ ኣብ ቦታ ስራሕን ውሑስ ቦታ ስራሕን ዝምልከት ዓውደ-ስልጠና ኣካዩዱ

ሃገራዊ ኮንፈደረሽን ሰራሕተኛታት ኤርትራ፡ "ብቑዕን ውፉይን ሰራሕተኛ፡ ዋሕስ ሃገራዊ ምዕባለ" ብዝብል ቴማ፡ ብ1 ነሓሰ - ንኣገዳስነት ውዳብ ኣብ ቦታ ስራሕ፡ ውሑስ ቦታ ስራሕን ዝምድናታት ዕዮን ዝምልከት ዓውደ-ስልጠና ንወከልቲ ሰራሕተኛታት ኣካዩዱ።

ኣብ መኽፈቲ ናይ'ቲ ኣብ ኣዳራሽ ቤት-ምኽሪ ንግዲ ኤርትራ ዝተዋህበ ዓውደ-ስልጠና፡ ሓላፊ ስልጠናን ምርምርን ሃኮሰኤ ኣቶ ተኽለ ይግዛው ኣብ ዘስመዖ ቃል፡ ሞያን ፍልጠትን ዝዓጠቐ ኣፍራዪ ሓይሊ ኣብ ቀጠባ ሃገር መሪሕ ምኻኑ ጠቒሱ፡ ዕላማ ናይ'ቲ ኣብ ኩለን ዞባታት ሃገርና ክወሃብ ዝጸንሐ ዓውደ-ስልጠና፡ ኣብ ኣገዳስነት ውዳብን ሕጊ ዕዮን ዝጸንሐ ርድኢት ሰራሕተኛታት ንምዕባይን ከምዘኾነ ብምጥቃስ፡ ተሳተፍቲ ንዝቐሰምዎ ፍልጠት ናብ ሰራሕተኛታት ኣብ ምትሕልላፍ ጻዕርታቶም ከሐይሉ ተላቢዩ።

ኣብ'ቲ ዓውደ-ስልጠና፡ ረብሓታት ውሑስ ቦታ ስራሕ፡ ኣገዳስነት ምቹእ ናይ ስራሕ ሃዋህው፡ ፖሊሲ ድሕነትን ጥዕናን ሰራሕተኛታት ኣብ ቦታ ስራሕ፡ ምውዳብ ሰራሕተኛታት ምስ ሕጋዊ መሰርሓት፡ ረብሓታት ሓባራዊ ውዕል፡ መሰላትን ግቡኣትን ሰራሕተኛታትን ኣሰራሕትን፡ ከምኡ'ውን ካልእ ንሰራሕተኛታት ዝጸሉ ዛዕባታት ብዝምልከት ብክኢላታት ሰፊሕ ኣስተምህሮ ተዋሂቡ።

ኣብ መወዳእታ፡ ዕላማ ሃኮሰኤን ውዳብ ሰራሕተኛታትን፡ ምቹእን ኣድማዒን ናይ ስራሕ ሃዋህው ብምፍጣር፡ ኣፍራይነት ከምዝዓቢ ምግባርን ቁጠባ ሃገር ምምዕባልን ከምዝኾነ ዝገለጸ ኣብ ሃኮሰኤ ምኽትል ዋና ጸሓፊን ሓላፊ ጉዳያት ወጻእን ኣቶ ጸጋይ ሞገስ፡ ተሳተፍቲ ናይ'ቲ ስልጠና ኣብ ምርግጋጽ መሰላት ሰራሕተኛታት ጻዕርታቶም ከሐይሉ ኣዘኻኺሩ።

ኣብ ሃገርና ኣብ ምቁጽጻር ሕማም ዓሶ ሳላ ዝተኻየደ ዝተወሃሃደ ስራሕ፡ መጠን ሞት ናይቲ ሕማም ብ97 ሚእታዊት ኣቲዩ

ሚኒስትሪ ጥዕና፡ ሕማም ዓሶ ብምቁጽጻር ዘስዕቦ መጠን ሞት ንምንካይ ምስ መሻርኽቱ ብምትሕብባር ከካይዶ ብዝጸንሐ ጻዕሪ፡ እቲ ሕማም ዘስዕቦ ዝነበረ መጠን ሞት ኣብ'ዚ እዋን ብ97 ሚእታዊት ከምዝነከየ፡ ኣብቲ ሚኒስትሪ ሓላፊ መደብ ሃገራዊ ምቁጽጻር ሕማም ዓሶ ኣቶ ሰላም ምሕረተኣብ ገሊጹ።

ምስ ኤሪና ኣብ ዘካየዶ ቃለ-መሕትት፡ ኣቶ ሰላም፡ ነቲ ሕማምን ሳዕቤናቱን ንምቁጽጻርን ንምንካይን ካብ ዝሓገዙ ቀንዲ ረቛሒታት፡ ምርግጋጽ ከባብያዊ ጽሬት፡ ኣብ'ቲ ዓሳው ከባቢታት ምርግጋጽ ተጠቃምነት ብመድሃኒት ዝተሰበነ ናሙስያ፡ ፍሉይ ክንክን ንነፍሰ ጾራትን ህጻናትን፡ ከምኡ'ውን እኹል ቀረብ መድሃኒት ምውሓስ ከምዝኾነ ኣብሪሁ።

ከም ውጽኢት ናይዚ ዝተኻየደ ጻዕሪን ጎስጓሳትን ድማ፡ መጠን መልከፍቲ ሕማም ዓሶ ብልዕሊ 90 ሚእታዊት ከምዝነከየ ዝጠቐሰ ኣቶ ሰላም፡ ኤርትራ ከም መቐጸልታ ናይቲ ሸቶታት ሚለንዩም ንምውቃዕ ኣብ ምቁጽጻር ዝተፈላለዩ ሕማማት ተካይዶ ዘላ ቃልሲ፡ ኣብ ምቁጽጻር ሕማም ዓሶ'ውን ብመለክዒ ውድብ ሕቡራት ሃገራት ነቲ ሸቶ ኣቐዲማ ከም ዝበጽሓቶ፡ ንዝበለጸ ውጽኢት ድማ እቲ ጻዕሪ ቀጻሊ ከምዝኾነ ሓቢሩ።

ኣብ ኩሉ ከባቢታት ሃገርና ብዝተኻየደ ጎስጓስ፡ ብወፈራዊ ስርሓት መራብሒ ጣንጡ ክኸውን ዝኽእል ጎዳጉዲ ብቐጻሊ ከምዝድፈን ይግበር ከምዘሎ፡ ብዓይነቱ ካብቲ ቅድሚ ሕጂ ዝዕደል ዝነበረ ዝተፈልየን ሓንሳብ ብመድሃኒት ምስ ተሰበነ ንሰለስተ ተኸታታሊ ዓመታት ዘገልግል ናሙስያ ይዕደል ከምዘሎ፡ ጸብጻባት ሚኒስትሪ ጥዕና የመልክት።

ዓሶ ብብዝሒ፡ ብብዝሒ ኣብ ዞባታት ጋሽ-ባርካን ደቡብን፡ ብመጠኑ ድማ ኣብ ዞባታት ዓንሰባን ሰሜናዊ ቀይሕ ባሕርን ከምዝርአ ይፍለጥ።

መዓልታዊት ጋዜጣ

ኣሰናዳኢ

ሳምሶን ሃይለ
saha@zena.gov.er
ቊ.ስ 116266/201820(2220)

ም/ኣሰናዳኢ

ብንያም ፍስሃጽዮን
bife@zena.gov.er
ቊ.ስ 201820(2217)
ፋክስ፡ 127749 - ቊ.ሳ.ጶ. 247
hadas@zena.gov.er

ምዝርጋሕ ጋዜጣ

ቊ.ስ. 200454

ምልክታ

ቊ.ስ. 125013 - ቊ.ሳ.ጶ. 1284

ለይ-ኣውት

ኤደን ሃብተኣብ
ነብያት ጸጋይ
ሳምራዊት መለስ
ዮሃንስ ሃይለ
ምስጋና ተዓገስ

ሓጺር መልእኽቲ ብዛዕባ ዓሶ

ሕማም ዓሶ ካብ ሕማም ዓሶ ዝሓመመ ሰብ ናብ ጥዑይ ሰብ ብማንከስቲ ኣናፌልስ ዝተባህለት ኣንስተይቲ ጣንጡ ኣቢሉ ዝመሓላለፍ ሕማም ኢዩ።

ቀንዲ ምልክታት ወይ ስምዒታት ሕማም ዓሶ ድማ፡

- ቁረቑሪ የብል
- የንቀጥቅጦካ (ጉበኣ ይሕዞካ)
- ርእሲ የሕምም
- ሽውሃት ይዓጹ ማለት ናይ ምብላዕ ድሌት ኣይህልዎን
- ድሕሪ ብርቱዕ ረሃጽ የርህጽ
- ይቖራጥመካ (ሙብዛሕትኡ ኣብ መላግቦታትን ጭዋዳታትን)
- ዝብኣስዩ ዝሰተኻዩ የምልሶካ . . .ወዘተ።

ስለዚ ዝኾነ ሰብ እዞም ኣብ ላዕሊ ዝዘርዘርኩ ምልክታት ወይ ስምዒታት ኣብ ነብሱ ይኹን ኣብ ስድራቤቱ ምስ ዝስዕብ ተቐላጢፉ ኣብ ከባቢኡ ናብ ዝርከብ መደበር ጥዕና ቀረቡ ዘድሊ መርመራ ብምግባር ብግቡእ መድሃኒት ሕማም ዓሶ ወሲዱ ክፍወስ ይግባእ።

ሚኒስትሪ ጥዕና

ጉበኡ ክብርኣብ

17 ክፋል

ወይ ሕብ ደቀይ!

ሕርይቲ ኣብ ሰዙሮ ሰናይ

እቲ ንሓቀኛ ስሙ ሓቢኡ ብእድሪስ ዝጽዋዕ ኤርትራዊ፡ ምሉእ መዓልቲን ምሉእ ለይትን ናብ ቤተሰብ እቶም ግዳያት ምስደወለ፡ ቀድም እተን ክልተ ኣዋልድ ካብ ሰድራአን ሓዋላ ረኺቡ። ሓደ ድሕሪ'ቲ ካልእ፡ ኑቲ ዝተሓተትዎ ሰለስተ ሽሕን ሓሙሽተ ሚእቲን ዶላር ብመንገዲ ስድራቤቶም ኣብ ሕሳብ ናይቶም ዓማጺ ሓወሰ። ብኸምዚ ኣገባብ ዝበዝሖ ምስከፈሉ፡ ንሕርይቲ ሓዊስካ ሰለስተ ግዳያት ጥራይ ተረፉ - ክኸፍሉ ዘይክኣሉ። ንኣስማት ናይቶም ሸው ክኸፍሉ ዘይክኣሉ ክልተ ኣወዳት ድንጉይ ኢላ ዝዘከረት ሕርይቲ፡

"እቲ ሓደ ተኽሉ'ዩ፡ እቲ ካልኣይ ከኣ መሪሕ። ሰለስቴና ኣይከፈልናን። እድሪስ ኣይከፈልኩምን ኢሉ፡ ኩሉ ሕማቕ ኣብ ርእሴና ፈጺሙ፡ ድፋዒና ኣስተዩና። 'ተለፎን ደውሉ' ኢሉ ኸኣ ዕረፍቲ ከሊኡና። ሕጂ ንዓይ 'ደውሊ ናብ ሓፍትኺ' ኢሉኒ። ኣነ ግን ምስደወልኩ ዝብላ ጨኒቑኒ። ድሓር ንሱ ነታ ተለፎን ካብይ ምንጥል ኣቢሉ፡ ተዛሪብዋ። ሓፍተይ ከኣ እሞ ቅሩብ ተጸበየና ኢላቶ። ድሕሪኡ ናባይ ግምጥል ኢሉ፡ ዓይኑ ኣፍጢጡለይ..."

ገንዘብ ምምንዛዕ ከም እንኮ ዕላማ-ምንባር ዝቖጸሮ እድሪስ፡ ሕርይቲ ኣብቲ ንሱ ዝኣዘዞ ዕለት ክትከፍል ስለዘይክኣለትን ኣብ ተለፎን ንምዝራብ ስለዘደንገየትን ሕሱም መቕጻዕቲ መደበላ። መደቡ ንምትግባር ድማ ኣብ ቅድመኡ ንዝነበረ ሓጺን ብየማናይ ኢዱ ጨበጦ። ኑቲ ዝመኽኽ ጎማ ኸኣ ብመወልዒ ሽጋራ ኣቓጸሎ።

"በጃኻ ጥንሰቲ'የ! በጃኻ ክረኽባለይ'የን! ሓንሳብ ተጸበየና!" ሕርይቲ ኣድሚጻ፡ ካብቲ ኣብ ኢዱ ዝሓዞ ዝቃጸል ጎማ ኣብቲ ባይታ እናንጠበ ናብኣ ንዝቐረበ እድሪስ ብምሉእ ኣደህቦ እናጠመተት።

"ጥንሰኺ ኣይግድሰኒ ሕርስኺ! ንዓይ ዘገድሰኒዶ ክነግረኪ፡ ገንዘብ! እዘን ገንዘብ ሕጂ ተምጽኣየን ዲኺ ወላ በዚ ሓጺን ሕቖኺ ከንድደኪ?" ኑቲ ዝነጥብ ጎማ ዝተጠምጠሞ ሓጺን ኣብ ቅድሚ ገጻ ኣቕረቦ።

"በጃኻ'ዚ ሓወይ ክኸፍል'የ! ዝከኣለኒ ክገብር'የ!" እቲ ሓጺንን ዝነጥብ ጎማን ኣብ ዝባና ከይዓልብ ብርቱዕ ፍርሒ ነይርዋ። "ከይከፈልኪ ሎሚ እንተሓሊፋ ግን ኣብ ርእሰኺ ኣለኹ፡ እዛ ሓጺንን እዚ ጎማን ንዓኺ'ዩ... ብኡ'የ ከምኽኽኪ! ሰሚዕኪ?" ሓቲትዋ።

ከም ዝሰምዓቶን ከምዝተቐበለቶን ክትረጋግጸሉ ርእሳ ንላዕልን ታሕቲን ኣንቀሳቐሰቶ። ድሕሪ'ዚ እድሪስ ንሕርይቲ ግድፍ ኣቢሉ፡ ናብቶም ክልተ ኣወዳት ሓሊፉ። ንተኽሉ'ውን ካብ ናይ ሕርይቲ ብዝኸፍእ ኣገባብ ኣፈራርሖ። ተኽሉ'ውን ክኸፍል ምዃኑ ቃል ስለዝኣተወ ንሸው ተማሕረ። እቲ ሳልሳዩም መሪሕ ከኣ ካብኣቶም ስለ ዝተማህረ ቀልጢፍ ኢሉ 'ኩሉ ዝሓተትካኒ ክፍጽሞ'የ' ስለዝበለ፡ እድሪስ ክሳብ ክንደይ ሪዕዲ ከምዝፈጠረሎም ተገንዚቡ፡ ኑቲ ሓጺንን ኑቲ ዘምከኾ ጎማ መኪናን ናብ ባይታ ሰው ኣበሎ።

"ንኹሉኹም ዝብለኩም ሓደ ነጥቢ ኣሎኒ። እሱ ኸኣ፡ ኣብዚ ንሕና ንዓኹም ሒዝናሉ ዘሎና ምኽንያት ሓደ ምዃኑ'ዩ። ክንዕስክረኩም ኣይኮነ፡ ወላ መንደቕ ክነንድቐኩም ኣይኮነ፡ ኣብዚ ዝሓዝናኩም ምኽንያት ገንዘብ'ዩ! ገንዘብ ጥራይ'ዩ ኣራኺቡና ዘሎ። ስለዚ ገንዘብ ክትብሃሉ ከለኹም ቀልጢፍ ኢልኩም ትኸፍሉ፡ ቀልጢፍ ኢሉ ከምዝኸፍል ዘይገበረ ኸኣ ክጸግብ'ዩ! ኢሉ ሃደደ'ሞ ናብ ሕርይቲ ተኽሉን መሪሕን ዓይኑ ኣትሪሩ እናጠመተ ድማ "ሰለስተኹም ቅሩብ ሰዓታት ሂበኩም ኣለኹ! እዞም ካልኦት እናኸፈሉ ንስኹም ክትተርፉ ከለኹም ዝዓበየ መቕጻዕቲ እናተገበኣኩም'የ ገዲፈኩም። ስለዚ ኑብስኹም ኣይትህሰዩ!"

ድሕሪ ምባል፡ ዝስማዕ ድምጺ ከይህሉ፡ ወይ ዝረአ ስምዒት ከይስዕብ ዝኸታተል ክመስል ብስቕታ ክዕዘብ ጸኒሑ፡ ሽፋሕ ሽፋሕ እናበለ ካብቲ ዳስ ወጸ። እድሪስ ምስ ወጸ፡ ካብ ነፍሲ ወከፍ ግዳይ ዝወጸ ዓሚቕን ቀልጢፍ ዝበለን ምትንፋስ ተሰምዐ። ነቒጹን ተዋጣጢሩን ዝጸንሐ ኣካሎም ክፍታሕ ጀመረ። ብሰንኪ ብዙሕ ምድናን ከቕንዘዎም ዝጀመረ ክሳዶም እውን ንእሽቶ ዕረፍቲ ረኸበ። ካብዚ ሓሊፎም ንሓድሕዶም ክዘራረቡ ግን ትብዓት ሰኣኑ። ኣብቲ እዋን ንዝነበረ ስምዒት ዘኪራ ሕርይቲ፡

"እድሪስ ካብ'ቲ ዳስ ምስ ወጸ፡ ኣብ ደገ ኮይኑ ንሓፍተይ ተለፎን ብምድዋል ዕረፍቲ ከሊእዋ። ንሕና፡ 'ቅሩብ ዕረፍቲ ረኺብና' ኢልና እናኣመስገንና፡ እድሪስ ጽንሕ ኢሉ ኸኣ ግልብጥ ይብል፡ ናባና። ኣብዚ ሕጂ ካልኦት ሰለስተ ክንደይ ሽሓኒ ዝኸውን ኢድ ዝነበሮም ራሻይዳ ሒዙ'ዩ መጺኡ። እዚ ዘጋጥም ዘሎ፡ ብውሽጥና፡ ብፍላይ እቶም ሰለስተ 'ድሓን'ዩ፡ ከይሃረመና ምኻድ እንተጀሚሩስ ድሓን ክኸውን'ዩ' ገለ እናበልና'ዩ። እድሪስ ምጽእ ኢሉ፡ ናባይ ጠሚቱ። ቡቲ ሓፍተይ ዝበሎቶ ተሰፋ ደዩ ሰኢኑ ወላ ናይቲ ፈኪሩለይ ጸኒሑስ ከይገረፈኒ ምኻዱ ኣጣዒሰዎ፡ ኣይፈልጥን፡ 'ያላ ዝኢአ ...'' ኢልዎም ኑቶም ራሻይዳ። ሸው ንዓይ እንታይሞ ኩብለካ'የ፡ መጀመርታ ክልተ ኣእዳወይን ክልተ ኣእጋረይን ኣሲሮምኒ። ሸዑ፡ ጥንሰቲ'የ በጃኹም እናበልክዎም ብኹብደይ በጥ ኣቢሎም፡ ብበትሪን ኩርማጅን ክትኪቶምኒ። ጥንቂልዒት ገደሮም ከኣ ሓመድ ክሳብ ዝልሕስ ገሪፎምኒ..."

ብእድሪስ ዝምርሑ ራሻይዳ፡ ኣብ ዝባን ሕርይቲ ብዙሕ ኣባትርን ውቃዕ ኩርማጅን ምስኣዘነቡ፡ ሓይላ ደኸመ። ሃለዋታ እውን ጠለመ። እቶም ገረፍ ድማ ስራሖም ኣቋረጹ። ሓይላ ክደኽማ ወይ ሃላዋታ ክጠልማ ስለዝረኣዩ ግን ኣይነበረን። ዘቋረጹሉ ምኽንያትሲ ናይ ሓይሊ-ኣቦኦም ገረፎም ዘፍ ስለዝበሉ ነበረ። ድሕሪ'ዚ ንደገ ወጹ'ሞ ኣብ ሒደት ደቓይቕ ተመልሱ። ክምለሱ ኸለዉ እቲ ንብርር ሓይሎም ዝተተከአ መሰለ። ኑቲ ኣባትርን ኩርማጅን ኣልዕል ኣቢሎም፡ ኑቶም ክልተ ኣወዳት ክገርፍዎም ምስ ጀመሩ ኸኣ እቶም ዘይግረፉ ዝነበሩ ቡቲ ጉዳይ ተገረሙ። ኣብ ሒደት ደቓይቕ ክንድኡ ዝኸውን ሓድሽ ሓይሊ ካበይ ከም ዘምጽእዎ ኣብ ኣእምሮ ኩሉ ግዳይ ሕቶ ኩይኑ። ነዚ ኹነታት ክትከታተል ይኹን በዚ ፍጻመ ክትግረም ዕድል ዘይነበራ ሕርይቲ ጥራይ'ያ።

"እዚ ፍጻመ ምስ ሓለፈ'የም ዘዕልሉኒ። ቡቲ ግዜ'ቲ ኣነ ኣበይ ኣለኹ፡ እንታይ'ዩ ዝግበር ዘሎ ኣይፈልጥ፡ ፍጹም ዝዝከሮ ኣይነበረን። ንተኽሉን ንመሪሕን ከማን ሃሪሞሞም እንድዮም፡ ክንዲ ናተይ ግን ኣይኮነውንን። ማለትሲ ክንዲ ናተይ ወላ ካብ ናተይ ንላዕሊ ሃሪሞሞም ክኮኑ ይኽእሉ፡ ግናስ ሃለዋቶም ኣየጥፍኡን። ኩሉ ይርድኦም ነይሩ..."

እታ ዕለት፡ ንሕርይቲ፡ ካብ ህይወት ሞት ከምትመርጽ ዝገበረታ ነበረት። ካብቲ ካልእ ክፉእ ፍጻመ ድማ ዝያዳ ብመግረፍቲ ሕርይቲ ተዘከረት። ምሽት ምስኮነ ዝበዝሐ ግዳይ ነታ ኣብ መንጎ ሞትን ህይወትን ዝተፈራረቐት ሕርይቲ ክረድእ ፈተነ። ብሕልፊ እተን ኣሕዋተን ኣብ እስራኤል ሳላ ዝነበሩ ቀልጢፍ ኢለን ዝኸፈላ ክልተ ጉራዙ፡ ኣፍልባን ገጻን እናደራረዛ ትንፋስ ከም እትመልስ ገበራ።

ሓዳስ መዓልቲ ክትመጽእ ከላ፡ ሓድሽ ስቓይ እምበር ሓድሽ ተስፋ ዝተራእዮ ግዳይ ኣይነበረን። ብሕልፊ እታ ብኽንደይ ገድሊ ኑብሳ ዝፈለጠት ሕርይቲ፡ 'ኣታ ፈጣሪ፡ ሎሚ መዓልቲ ኸ እንታይ ኮን ኢኻ ክተርእየኒ?' በለት። ካብ ፍርሒ ነፍሲ-ወከፎም ወጻኢ ግን እታ ዕለት እቲኣስ ገጽ እድሪስ ኮነ ገጽ ካልእ ዓማጺ ኣየርኣየቶምን። ቡቲ ዘይንቡርነት ከይኣመኑ ምስወዓሉ ኢጋ-ምሸት ድቃስ ክፍትኖ ጎቦ ቅድሚ ምዃኖም ነታ ዕለት 'ብርኽቲ ዕለት' ክብሉ ሰመይዋ።

ኣብታ ዝቐጸለት መዓልቲ ግን እድሪስ ጋሕጋሕ መጸ። ሕርይቲ ነታ ንግሆ ምስ ኣልዓለት "ኣብታ ዝሓለፈት መዓልቲ እድሪስ ንዓና'ዩ ከይተቐልቀለና ውዒሉ እምበር ናብ ገዛ ደደዊሉ ኣጨንቒ'ዩ ኣቢልዎም። ንሓፍተይ ብምድዋልን ምፍርራሕን ልባ ምስ ኣጥፈኣላ ሕጂ 'ኣይ እዚስ ኣየሕድራን'ዩ፡ ክቐትላ'ዩ' ኢላ ካብ ኩሉ ቤተሰብ ኣብ ውሽጢ፡ ኣብ ደገ፡ ካብ ኩሉ ክትኣኻኽብ ውዒላ። ንግሆ መጺኡ ደውልላ ምስ በለኒ ረኺበየ። ኣከብ ኣለኹ ኢላትኒ። ሸዑ 'ብቃ ሰደደየ፡ በሊያ' ኢሉኒ፡ ንደገ ይወጽእ። ዝኸፈአ ሕጂ፡ ሓደ ጸገም መጺኡ - ሓፍተይ ኑቲ ገንዘብ ናብ መን ከምትሕውሎ ይጨንቓ። ድሓን ሱብ ክደሊ'የ ኢላትኒ ተለፎን ምስዓጸና ኸኣ እድሪስ ይምለስ። ንሱ ምልስ ኢሉ፡ "ናበይ ኣሰጋግርኽዮ ኑቲ ገንዘብ?" ኢሉ እሓተኒ። ፈሪሐ ቀልጢፍ ኢለ ኣይመለስኩሉን። ዝቐበል ሱብ ስኢና ኢለዮ። ቀለጭ ስለዝበሎ ቡተግ ኢሉ፡ 'ያላ ደውልላ ናብ እስራኤል ተሰገሮ!'' ይብለኒ። ተለፎን ኣልዒለ እንተደወልኩ፡ ካብቲ ዝቐደመ - ዝኸፈአ፡ መስመር-ተለፎን ይኣቢ። መስመር ኣብዩኒ፡ እንተኢለዮ፡ ኑቲ ቀዲመ 'ሓፍተይ ገንዘብ ኣኪባትለይ ኣላ' ዝበልክዎ ከም ሓሶት ክቖጽሮ ምዃኑ ርግጽ ገይረዮ። ንገንዘብ ኣመልኪትካ ሓሶት ክትዛረብ ከኣ ናይ መጨረሽታ ገበን'ዩ ብእኦም። እንታይ ከምዝብሎ ጭንቂ ኢሉኒ። ክበልዓኒ ዝዳሎ ዘሎ ክመስል፡ ብኹፉእ ዓይኑ ኣፍጢጡ ድማ'ዩ ዝጥምተኒ ነይሩ።

ይቕጽል...

ሕቶ ጥዕና

ታደሰ ተኽለ

ሕማም ምንዛርና ብጾታዊ ርክብ ጥራይዶ ኣይተሓዝን ዝመሓላለፍ?

ኣብ የማናይ ሰለፊይ ኣብ ዝርከብ ጸኪ ቅድሚ ክልተ ወርሒ ኣቢሉ ሓንቲ ፅንፍሩር ወጺኣትኒ ፈጺጋ ማሰሉኒ ሽሰል ኣሊያ ኒይሩ። እናተረረት ከይዳ ግና ኒቲ። ብማይን ጨውን ኩሉ ግዜ እየ ዝሓጸባ ግና ኣይሓየወትን። እቲ ቁስሊ ደማ ተኸፊቱ ተሪፉ ኣሎ። ሕማም ምንዝርና ካብ ናይ ጾታ ኣካላት ወጻኢ ዶ ክሕዝና ይኽእል እዩ?

ሰመይ ኣይትጽሓፉዎ - ካብ ኣቑርደት

ዝኸበርካ ሓታቲ ከምቲ ትገልጾ ዘሎኻ እቲ ቁስሊ ካብ ናይ ፍርያት ናውቲ ኣካላትካ ዝረሓቐ ኣይኮነን። ስለዚ ካብ ናይ ጾታ ኣካላት ወጻኢ ከም ዝኸውን ገይርካ ሓሲብ ኣይትዕፆ። ብማይ ጨው ብምሕጻብ ትጉበሮ ዘሎኻ ክንክብን ኣገዳሲ ዝድገፍ እዩ። ብጽርየት እንተዘይትሕዞ ነይርካ ኸ ሕጂ ከመይ ኩይኑ ምሃለወ? ሕማምካ ብሓኪም ከይተመርመርካ ክንፍሪዮ ኣይከኣልን። እቲ ቁስሊ ካብ ምንታይ ዝተበገሰ ምፍላጡ ሓኪም ብዝገበረልካ መርመራ እዩ ክፍለጥ ዝኽእል። እቲ ቁሰልኻ እናሓጸብዮን ብጽሬት እናሓዝዮን እንታይ ኩይኑ ዘይሃድአ? እዚ ነቲ ዝምርምረካ ሓኪም ሓብሬታ ዘድልዩ ሓደ ካብ ሕቶታት እዩ?

ቁሰልኻ ልክዕ ካብ ናይ ፍርያት ኣካላትካ ርሑቕ ኣይኮነን። ብምንዝርና ዝኣትዉ ሕማማት ጾታ፡ ኣብ ገጽን ካልእ ክፋል ቁርበትናን ምልክታት ዘርእዩ ከም ዘለዉ እውን ይፍለጥ። ስለዚ ናብ ሓኪም ክትቀርብ ከለኻ፡ ኣካላዊ መርመራ ከም ዝገብረልካ ፈሊጥካ ትቐርብ። መጻምድቲ እንተሃሊያትካን ከኒታት ጥዕናኣን እውን ክሓቲካ ይኽእል። ናብ ካልኦት ኣንስቲ ትዛወር እንተኾንካ፡ ካብ ትዛወር ከ ክንደይ ከም ዝጸበርካን ክፈልጥ ክደሊ እዩ። ጾታዊ ሕማም እንተዘይኮይኑ ድማ ካብ ብዙሕ ተኽእሎታት ኣጺሩ ንምልላይ ክፍትን እዩ።

መኻንነት ኣብ ደቂ ተባዕትዮ ብኸመይ ይስዕብ?

ኣብ ተባዕትዮ መኻንነት ክፈጥሩ ዝኽእሉ ዓይነት ጸገማት ኣየኖት እዮም? ክንደይ ዓይነት ምኽናም እስከ ግለጹለይ?

ይሕደጎ ሰለም - ኣስመራ

ኣብ ተባዕትዮ መኻንነት ክፍጠረሉ ዝኽእል ብዙሕ ምኽንያታት ኣሎ። ብዘተፈላለየ ጠንቅታት ጥዕና ኣካላት ፍርያት ክጓደል እንተሎ ተኽእሎታት ምኽኑት ክረአ ይኽእል እዩ። ደረጃታት ምኽኑት እውን ስለ ዝፈላለ ብሓገዝ ሕክምናን ምኽርን ክመሓየሽ ከም ዝኽእል ምፍላጥ ይግባእ። ሕቶኻ ምስ ዝኸውን ኩነታት ጥዕናኻ እኳ ዘይተራኸበ እንተኾነ፡ ንሓፈሻዊ ኣፍልጦ ዝኸውካ ክንጽሕፈልካ ንኽእል ኢና። እዚ ድማ ሓበሬታኻ እተሰፍሓሉ ኣፍልጦ ደኣ እምበር ከም ወሳንን ናይ መውዳእታን ገይርካ ኣይትወሰዶ። ጸገማት ምውላድ እንተኣጋጢሙካ ድማ ከመይ ገይርካ ክትኣልዮ ከም ዝግበኣካ በዓል ሞያ ሓኪም ክሕግዘካ ይኽእል እዩ።

- ኣብ ፍሰሶት ተባዕታይ ዝርከቡ ዋህዮታት ዘርኢ ዋሕዲ ምስ ዝህልዎ።
- ኣብቲ ፍሰሶት ተባዕታይ ተጺየርም ናብ ማህጸን ጓል ኣንስተይቲ ዝሕምብሱ ዋህዮታት ዘርኢ ድኹማት ዘይቕልጡፋት እንተኾይኖም።
- እቶም ዋህዮታት ዘርኢ ዘይንቡር ቅርጺ እንድሕር ሃልዩዎም ዘይጥዑያት ስለ ዝኾኑ ነቲ እንቋቑሖ ክጫጭሕዎ ኣይክእሉን።
- ነቲ ዘርኢ (sperm) ዝሸከም ፍሰሶት (semen) ጸገማት ምስ ዝህልዎ
- ቅልጡፍ ሕክምና ዘይተገበረሉ ረኽሲ ፍረሰኒ ምስ ዝጸንሕ።
- ቅድሚ ልደትን ድሕሪ ልደትን ዝጋጥሙ ሕማማት ወይ መጉዳእቲ ፍረሰኒ።
- ዘርኢ ኣብ ምፍራይ ግደ ዘለዎ ናይ ሆርሞን ዓይነት ትሑት ምስ ዝኸውን።
- ምኽኑት ክፈጥሩ ዝኽእሉ ከም ጆግል ዝኣመሰሉ ሕማማት ጾታ።
- ዘርኢ ተባዕታይ ክጉድሉ ንዝኽእሉ ንጸረ ባልዕ መድሃኒታት ንውሒ እዋን ምቕላዕ ካብዞም ኣብ ፍርያምነት ተባዕታይ ፅንቅፋት ክፈጥሩ ካብ ዝኽእሉ ምኽንያታት እዮም።

ኣልኮላዊ መስተ ንምንታይ ንዓይኒ ዝያዳ የጥቅዕ?

ኣልኮላዊ መስተ ኣብ ልዕሊ ጥዕና ዓይኒ ጉድኣት ከም ዘውርድ ይገንር። ብፍላይ ንምንታይ ኣብ ዓይኒ ጥራይ ጸገም ዝፈጥር። ኣልኮላዊ መስተ እንተበሎም ከ ኣየኖት እዮም? ዓቐን ኣልኮል ኣብ መስተ ክንደይ እዩ እቲ ንቡር ዝበሃል?

ኣንበሰ ካብ ኣስመራ

ዝኸበርካ ኣንበሰ ኣልኮላዊ መስተ ኣብ ልዕሊ ዓይኒ ጥራይ ዘይኮነስ ኣብ ካልኦት ኣገደስቲ ናውቲ ኣካላት እውን ሓደጋ ጥዕና ይፈጥር እዩ። ጸላም ኩቡዲ ቈስሉን ቍሓንቲልን እቶም ብቐዳምነት ዝጥቅዑ እዮም። ካልኦት ከም ዓይኒ ዝኣመሰሉ እውን ማህሰይቲ ክወርዶም ይኽእል። ኣልኮላዊ መስተ እንበሎም ልዑል ዓቐን ትሕዝቶ ኣልኮል ዘለዎም ኣሰኽርቲ መስተታት እዮም። ማለት ኣብ ውሑድ ዓቐን ፈሳሲ ብዙሕ ሚእታዊ ኣልኮል ክህሉ እንከሎ እቲ ሓያል ኣሰኻሪ መስተ ኣልኮላዊ ክንብሎ ንኽእል።

ዓይኒ ከም ዘውር ዝንገረሉ ብዘይሕጋዊ ኣገባብ ኣብ ገዛ ዝስራሕ ዓይነት ኣረቂ ብሰንኪ ጉድለት ኣሰራርሓ ሚታኖል ዝተባህለ ዓይነት ኣልኮል ስለዝበዝሖ ኣብ ኣካላት ሰብ ካብ ዑረት ዓይኒ ክሳብ ሞት ጉድኣት ከውርድ ይኽእል። እዚ ሚታኖል ዝተባህለ ዓይነት ኣልኮል መብዛሕትኡ ግዜ ኢንዱስትርያዊ ኣልኮል ተባሂሉ እውን ይጽዋዕ እዩ። ንጥዑይ መስተ ኣብ ዝተወሃሃደ ጥጅእ ከመይ ኢሉ ሚታኖል ይፍጠር ኣብ ዝብል ትንታነ ምእታው ቦታ ስለ ዘየፍቅድ፡ ክንዘርዝሮ ኣይንኽእልን። ዝኾነ ሕጋዊ መስተ ዘዳሉ ትካል ግና ኣብ ጥዕና ማህሰይቲ ዘየውርድ ጥዑይ ኣልኮላዊ መስተ የፍሪ ከም ዘሎ ዘረጋግጹ መሳርሒታት ኣለዎ።

ከምቲ ቅድሚ ሕጂ ብተደጋጋሚ ብማዕከናት ዜና ዝቃላሕ ዝነበረ ኣብ ቀረባ ግዜ እውን ኣብ ሊብያ ሓያሎ ሰባት ዝቐተለ ኣረቂ ሚታኖል ዝተባህለ ዓይነት ኣልኮል ስለ ዝበዝሖ እዩ። እቶም ኣብ ሰባት ብሃንደበት ሞትን ዑረትን ዘስዓቡ ዓይነት ኣረቂ እምበኣር ኣብ ገዛ ብዘይሕጋዊ መንገዲ ብሕቡእ ዝሰርሑ እዮም። ኣብ ሃገርና ዘይሕጋዊ መስተ ስለ ዘይሰራሕ በዚ ዝመጽእ ሰግኣት የለን።

እቲ ጥዑይ ኣልኮላዊ መስተ እንተኾነ እውን ካብ ዓቐን ንላዕሊ ምስ ዝወሰድ ኣብ ሓፈሻዊ ኣካላዊ ጥዕና ከምጽኦ ዝኽእል ሳዕቤን ኩሉ ሰብ ዝፈልጦ እዩ። ንቡር ዓቐን ዝበሃል ድማ ካብ ሰብ ናብ ሰብ ዝፈላለ እኳ እንተኾነ እቲ መስተ ናይ ፍሱሓ ስምዒት ክህበካ ክጀምር እንከሎ ይኣኽለኒ ኢልካ ምቁራጽ እቲ ዝበለጸ እዩ። እቲ ከም ምልክት ዝኸውን መስመር እቲ ኣብ መጀመርታ ዝስመዓካ ናይ ባህታ ስምዒት ክኸውን እንከሎ፡ እናወሰኽካ ምስ ትኸይድ እቲ ባህታ እናጠፍአ ኣእምሮኻ ድማ እናሰሓትካ ትኸይድ። ስለዚ ኣልኮላዊ መስተ ዘይምትንካፍ እቲ ቀዳማይ ኣማራጺ እኳ እንተኾነ እቲ ክሰቲ ድልየት ዘለዎ ግና ኣብ መጀመርታ ዝስመዖ ናይ ሓጎስ ስምዒት ከየባላሸወ ካብቲ ጠረጴዛ ብድድ ክብል ኣለዎ። ከይሰኸረ፡ ምስ ክብረቱ ጥዕንኡ ከየባላሸወን ከኣ ብሰላም ይኸይድ።

ዓቐን ትሕዝቶ ኣልኮል ኣብ በበይኑ መስተታት ከከም ዓይነት ናይቲ መስተን ስርዓት ናይቲ ኣፍራርዩ ትካልን እዩ ዝፈላለ። ንኣብነት ቢራ ከከም ዓይነቱ ካብ 4% ክሳብ 10% ክበጽሕ ይኽእል። ዓይነታት ነቢት (ወይኒ) እውን ካብ 8% ክሳብ 20% ዝበጽሕ ትሕዝቶ ኣልኮል ክህልዎም ይኽእል። ከም ቮድካን ዊስኪን ክሳዕ 40% ዝበጽሕ ትሕዝቶ ኣልኮል ኣለዎም። ጽሩይ ኣልኮል ዝበሃል ግና 98% ትሕዝቶ ክህልዎ ይኽእል።

ጓንኳል ፍቕሪ

ምሕረትኣብ ፍስሃየ

እቲ ምፍልላይ

ዘኽታ

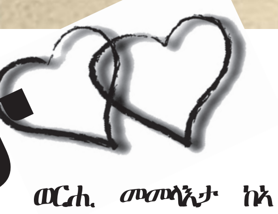

ፈለማ ንዕኡ ዝረኣኹላ መዓልቲ ልበይ ህርመታ ዘቋረጸት ኮይኑ'ዩ ዝተሰምዓኒ። ኩሉ ኣካላተይ ምኽኽ ኢሉ ሪዕሪዕ ክብል ተፈለጠኒ። ከም'ቲ ኩሉ ግዜ ምስ ኣጋይሽ ዝጉበር ናይ ቀብዝርዝር ስሕበት ኣይነበረን። ብርግጽ ምጥማቱ ሃሰዩ'ዩ።

'ብሓቂ ጋሻ ነርዩ' ብምባል ሓሰብኩ። ይኹን'ምበር ጃም ምስርሐይ ኣየቋረጽኩን። ብዘይ ብኡ'ውን ክብደት (ሚዛይ) ከጉድል'የ ናብዚ መጺአ'ምበር ኣውዩት ክጥምት ኣይኮንኩን። ናብ'ቲ ክወርዶ ዝሓሰብክዎ ሚዛን ክበጽሕ ገና 30 ኪሎ ተሪፉኒ ነበረ። ብዙሕ'ዩ ተሪፉኒ። ብሰንኪ ምኽሪኣይ ኣፍቃሪ ክሕዝ ኣይከኣልኩን። ንሱ ከምኡ እንተዘይጉበር ነይሩ፣ ሎሚ ብሓደ ክንህሉ ምኸኣልና። ኣዝዩ ስሱዕ ስለዝኾነ'የ ድማ ገዲፉኒ። ግን ከኣ ዳምጋይ ከምዝይርእዮ እናፈለጥኩ ከመይ ኢለ'ሞ ክጸልኣ? ምናልባት ግን ሓደ መዓልቲ. . .

ንሱ'ውን ከምዝጠመተኒ ኣስተውዒለሉ ኣለኹ። ስለምንታይ'ዩ ግን ጃም እናሰራሕኩ ዝጥምተኒ ነይሩ? ምናልባትዶ ብረጽጽ ተሓጺበ ንምርኣየይ ዘጽልእ ኮይኑ ነይሩ እኸዉን? ሓሳቡ እንተዝፈልጥ ነይረስ መዛረብኩዎ ደኣ።

ኣብታ ዕለት'ቲኣ ንደሓር፣ ንሐደት መዓልታት ኣይረኣኹዎን። ቅንይ ኢሉ ግን ዝያዳ ወቂቡ፣ በቲ ዝለበሶ ብጫ ቲሸርት ዕምባብ መሲሉ ረኣኹዎ። ኣብ መንነ ክልቴና ሓደ ግርምቢጥ ዝኾነ ነገር ክፍጸም ጀሚሩ ነበረ። ቅድም ቀዳድም ኣካላዊ ትርኢትና ክልተ ኣንጻር'ዩ። ኣነ ዘይበሰለ ባኒ ዝመስል ኣስላፍን ሃዘራጥ ሰብነትን'የ ዘውንን። ንሱ ከኣ በንጻሩ ከሉንትናኡ ከም ፓስታ ስፓጌቲ ቅጥንጥን ዝበለ ቃጢናሰ'ዩ። ብኻልእ ሸነኽ ድማ ክንቀራረብ እንከሎና ክልቴና ንረብሽ፣ ኮነ ኢልና ዓይኒ ንዓይኒ ከይንጋጠም ንተሓለለ።

ዝኢ ኩነታትና ኣዝዩ ስለዝፈተሸክዎ፡ ኣብ'ቲ ጃም ዓቢ ክለማመድ ተተባባእኩ። ሕሱበዎ'ሞ፣ ሚዛን ሰብነተይ ከም'ቲ ዝደለኽዎ ንኽጉድሎ እቲ እንኮ ምኽንያት ንሱ ምኻኑ! ኣየገርምን ዶ? ብሓቂ ስጊንጠር ነገር'ዩ። እቲ ዝበለጸ ኣካላዊ ብቑዓት ንኽሕዝ ዘተባብዓኒ ሰቡ ብዕልኡ ከምዚ ምኻኑ'ኳ ዘይምፍላጡ ዘደንጹ'ዩ! ኣነ ግን ክሳብ ሕጂ ንዕኡ ምፍቃረይ ኣየቋረጽኩን።

"እንታይ ዝበለ ሸግር ተጓኒፉኒ ጓለይ!?" በዩኒይ እናሓሰብኩ ናብ ጃም ኣቶኹ። ንሱ ከኣ ፊት ንፊተይ ኣብ ዝበረ "ውልቃዊ ኣሰልጣኒ" ዝተጻሕፈ ጣውላ ኮፍ ኢሉ ረኣኹዎ። ኣሰልጣኒ እንተኾይኑ ደአ መዓልታዊ ኣብኡ'ሎ ማለት እኮ'ዩ። ስለምንታይ ግን ክሳብ ሎሚ ዘይረኣኹዎ? ምናልባት ጀማሪ'ዩ ዝኾውን። ብትርኢቱ'ውን ንእሽቶ'ዩ ዝመስል። በዚ ኮነ በቲ መዓልታዊ ክርእዮ'የ ማለት'ዩ።

ኣብትን ዝሰዓባ መዓልታት ኣቓልበይ ንምስሓብ ትሰንን ኢሉ ብጥቓይ ክሓልፍ ተዓዚበዮ። ንዓይ ግን ፍጹም ባህታ'ዩ ፈጢሩለይ። እንተ ንሱ'ሞ ሰሪሑ ክጥምተኒ ክንደይ ግዜ ዘይሓገዘኒ። ኣዒንቲ ክልቴና ምስ ተጋጠማ ዘርእዮ ሽበድበድ ከኣ'ሞ መግለጺ የብሉን።

ጃክስ'ዩ ዝበሃል። ንዓይ ኢሉ ዝተፈጠረ ወዲ ኮይኑ'ዩ ዝስምዓኒ። ስሙ ከኣ ክፍተውካ! ካብ ዝርእዮ ኣትሒዘ ክሳብ መወዳእታ ብሓደ ክንጻዓዝ ይረኣየኒ። ብዩወይ ምሕሳም ኣየቋረጽኩን።

ኣብ'ተን ዝሰዓባ ሐደት ኣዋርሕ ከምዝፍቀርክዎ ንኸሉ ሰብ ጋህዲ ኮነ። ኩሉ ፈላጢያይ ከኣ ንሓደ ህላወተይ'ኳ ዘይፈልጥ ሰብ ብምፍቃረይ ከም ጸልልቲ ቖጸሩኒ። ኩሉ ርድኢቶም ጌጋ ምንባሩ ግን ኣይጠፍኣንን። ምኽንያቱ ወሸጣዊ ስምዒተይ ይነግረኒ ነይሩ'ዩ። ብፍላይ ድማ ሓደ መዓልቲ ቀረባ ሓሳበይ ብዝርዝር ከረድኦ ዕድል እንተዝረኽብ. . .

ሓደ መዓልቲ ክረኽቦ እናተሃንጠኹ ናብ'ቲ ጃም ኣቶኹ። ሎሚ ዝበለ ደብል ናብኡ ቀረባ ክዛረብ'የ መዲበ። እንተኾነ ግን ሸዑ መዓልቲ ኣይጸናሓንን። ንክልተ ወርሒ መመላእታ ከኣ ናብ'ቲ ጃም ከይተቐልቀለ ህልም በለ። ሸዑ ዝተሰምዓኒ ጸምዋ፣ ኣብ ሂወተይ ምሉእ'ኳ ርእየዮ ኣይፈልጥን። በዩኒይ ብጽምዋ ከም ተራሕራሕኩ ኮይኑ ተሰምዓኒ። ነፍሰ ቅትለት ክፍጽም ክሳብ ዝደናደን ድማ ጭንቀት ገበረለይ።

ብድሕሪዚ ናይ ውልቂ ኣሰልጣኒ ከምዝደለ ተመሲለ ቁጽሪ ቴሌፎኑ ክረኽብ ወሰንኩ። ንሰበት ሓቲተ ሓበሬታኡ ምስ ረኸብኩ ክድውለሉ'ውን ወዓልኩዎ። የጉዳስ ብውሳኔይ ተረቢጸ እንከሎኹ ናብ'ቲ ጃም እንተኣቶኹ ወዮ ሰንፈላል ዝሰርሓኒ ወዲ ኣብኡ ጸንሓኒ። ናይ ብሓቂ ኣሰልጣኒ ምኻኑ ዘስተውዓልኩላ መዓልቲ'ያ ነይራ። ምስ ሓደ ዓሚል ኣብ ምጉዳል ክብደት ዘለዎ ናይ መጸኢ መደብ ክዘራረብ ሰማዕክዎ። ሸዑ ሃንደበት ናባይ ገጹ ክጥምት ረኣኽዎ። ኣይጸንሐን ከኣ ድምጹ ክሳብ ዝቀራረጽ ተረበሸ። ኣነ ግን ንድምጹ ከይተረፈ'የ ፈትየዮ። ከመይ ገይሩ ግን ንክልተ ወርሒ ዝኣክል ራሕሪሑኒ!? ብዘይብኡኡ ዝጉበር ኮይነ ደኾን ተሰሚዕዎ እኸውን? ምኽንያቱ'ኳ ሓሊፉ እንደዩ፣ ምስ ምንባር ድኣ ኣይቀጻርን'ዩ እምበር. . .

"ኣንታ ሓወይ፣ እዚ ኩሉ ግዜ ድኣ ኣበይ ኢኻ ነርካ?" ናብኡ እናቐረብኩ ብሓውሲ ኣንጸርጻርሮት ሓተትክዎ። ንሱን ዓሚሉን ብስንባደ እናጠመቱኒ እንደገና፣ "ንዓኻ እንድየ ጃክስ ዝሓተትካ ዘሎኹ ዘይትምልሰለይ!?" ብምባል ቁጥዐ ሓዊሰ ደገምክሉ። ጃክስ ምስ ዓሚሉ ድሕሪ ምጥምማት ንሓጺር ግዜ ክጽመሞ ተማሕጺኑ ብምናተይ ሐዘ ካብ'ቲ እኩብ ሰብ ኣልገሰኒ። ብትሑት ድምጺ ድማ "ብዛዕባ እንታይ ኢኺ ትዛረቢ ዘለኺ!?" በለኒ። ኣነ ብወገነይ፣ እንታይ እብል ከምዝነበርኩ ከምዝፈልጥ ብምሕባር ምልጋጽ ከቋርጽ'የ ኣጠንቂቐዮ። ኣብ ፈለማ ርክብና ከምዚ ኢሉ ብድፍረት ምዝራብይ ንባዕለይ ክኣምን ኣይከኣልኩን። እቲ ዝያዳ ዘገረመኒ ነገር ግን፣ ንሱ ንባዕሉ ክጸንዕ ከምዝጸንሐ ዘረብይ ብዙሕ ኣይገረሞን። "ብzaዕባ እንታይ እዛረብ ከምዘሎኹ ኣይጠፍኣካን። ሓንቲ ቃል'ኳ ከይተንፈስካለይ ከመይ ገርካ ንኽልተ ወርሒ ዝኣክል ትሰወር?" ብምባል ክበኪ ጀመርኩ። ጃክስ ኣትርር ኣቢሉ ምናተይ ብምሓዝ ብዓይኒ ይቕሬታ እናጠመተኒ፣ "ሕራይ ክረድኣኪ. . ." ኢሉ ምስ ጀመረ "እንታይ ክተረድኣኒ በዳልካ'ኮ ኢኻ፣ ኣዝዩ እየ ተሃሲየ ደርያኣካ ደዩ?" ኣቋረጽክዎ። "ደርያኣኒ እወ፣ ንዓይ'ውን ከም'ቲ ናትኪ ዘይተሰምዓኒ ኣይኮነን። ግን ክጉበር ዝኽእል ነገር ኣይነበረን። ዝፈትዎ ሓወይ ምስ ሞተኒ፣ ንጽባሒቱ ናብ ስራሕ ክምለስ ኣይከኣልኩን። ንዓኺ'ኸ ብኸመይ ከረኽበኪ? ካልእ ይትረፍ ስምኪ'ኳ ዘይፈልጦ። . . . ሓንሳብ ግዳ ኣይትሓዘለይ፣ 5 ደቒቕ ጥራይ ሃብኒ ዝኢ ዓሚለይ ኣፋንየዮ ክምለስኪ'ሞ ሸዑ ንላዙብ"

"ፍጹም ኣይከውንን'ዩ፣ ካብኻ ዝደልዮ ነገር የብለይን" በልክዎ ናይ ውሸጠይ ከምዝይኮነ ክልቴና እናፈለጥናዮ። ግን ከኣ ከም'ቲ ዝዛሰየኒ ክዛሰዮ ደለኹ። "ክትፈልጥ ዝመጸእ ሰሙን ክምርያ ስለዝኾንኩ ምሳኻ ዘዘራርብ ጉዳይ የብለይን! ብርግጽ ኣብ ክንዲ ሓውኻ ንስኻ ክትመውት ነይሩካ". . . እውይ ኣነ ! ዘይረብሕ ፍጥረት! እንታይ ዘረብኡ'የ ተዛሪበ?. . . ምናተይ ዓቲራ ዝነበረት ኢዱ ዘልሓጥ ኢላ ክትፍንወኒ ተፈለጠኒ። ኣብ ሂወተይ ምሉእ ርእየዮ ዘይፈልጥ ብርቱዕ ቁጥዐ'ውን ጠመተኒ። ብኡ ንበኡ ብዝበልክዎ ነገር ተጣዒሰኩ፣ ግን ዝፈሰሰ ኣይሕፈሰን'ዩ። ዝተባህለ ከኣ ተባሂሉ'ዩ ኦሮማይ! ራሕሪሑኒ ናብ ጣውላኡ ተዓዚረ። ኑቲ ዝጸበዮ ዝነበር ዓሚሉ'ኳ ከዘራርቦ ኣይከኣለን። ቦርሳኡ ኣልዒሉ ድማ ካብ'ቲ ጃም ወጺኡ ተመርቀፈ። ብዓይኒ ጽልእን ቁጥዐን እናጠመተኒ። እንተ ኣነ'ሞ ሸዑ ንሸዑ እንተዝመውት ምሓሸኒ። ሕጂስ እንታይ'የ ዝጉበር?. . . ደሓን ሕጂ ከረጋግእ ጥራይ'ዩ ዘሎኒ። ጽባሕ ኣብ ጃም ረኺበ ክዛረቦ'ሞ ሸዑ ህድእ ኢልና ንረዳድኣለ። ብሓቂ ዘፍቅረኒ እንተኾይኑ ድማ ይቕረታ ክጉበረለይ እዩ። . . ስለምንታይ'የ ግን ክምርዖ'የ ኢለዮ? ከመይ ዝበሉኒ ደንቆሮ'የ ደቀይ! ኣብ'ዛ ዓለም ብዘይካኡ ክምርዓዎ ዝሓስቦ ሰብ ከምዘየለ እናፈለጥኩ. . .

ጽባሕ ክሳብ ትመጽእ ዓቕለይ ኣጸቢበኩ። ቀልጢፈ ክወርዮ እንተዘይክኣለ ደሓር ልቡ ምስ ረሓቐ ክኸውን ዝኽእል ነገር የለን። እቲ ክገልጸለይ ዝሓሰቦ ነገር እንታይ ምኻኑ'ውን ክፈልጥ ደልየ ኣለኹ። ብዘኾነ ካብ ክፍሊ ሓበሬታ ቴሌፎኑ ክረክብ ኣይተጸገምኩን። ደጋጊመ እንተደወልኩ ግን ዝለዕል ሰብ የለን። ሕጂ'ውን ክሓርቕ ጀመርኩ። ብዘጣበራተይ ግን ሓረቐ። ምኽንያቱ እዚ ኩሉ ገልታዕታዕ ብመልሓሰይ ዝመጽአ'ዩ። ኣብ'ቲ ጃም ንሓደ ካብ ኣዕሩኽቱ ብማዕዶ ምስ ረኣኽዎ ገዛኡ ክወስደኒ ዘየለ ምኽኒት ኣቕሪበ ኣእመንክዎ። እቲ ዓርኩ ሕራይ ምስ በለኒ ዝተሓጎስክዎ ክገልጾ ኣይክእልን'የ። ናብ እንዳ ጃክስ ክንበጽሕ 5 ደቓይቕ ጥራይ'ዩ ወሲዱልና። ንዓይ ግን 5 ሰዓታት ኮይኑ'ዩ ተሰሚዑኒ።

ካብ መኪና ወሪደ ማዕጾ ብሓይሊ ኳሕኳሕኩ። ካብ ውሽጢ'ቲ ገዛ ጫው ጫው ዝብል ድምጺ ይሰማዓኒ ነይሩ። እንታይ ኮን ኣጋጢሙ ኮይኑ? ኑቲ መትሓዝ ማዕጾ ጠውየ እንተደፋእክዎ ኣጋጣሚ ክፉት ጸኒሑ ናብ ዘይፈልጦ ገዛ ሰተት ኢለ ኣቶኹ። ንጃክስ ዓሰርተ ግዜ ይፍለጦ ደኣ'ምበር ቑንዲ ስሙ'ውን ከይፈለጥክዎ'የ ሂወተይ ክሰውኣሉ ክሳብ ዝበጽሕ ኣፍቂረዮ። 'ንሱ'ኸ ከም'ዚ ናተይ በዓ ክሓልፈለይ ቅሩብዶ ይኸውን?' እናበልኩ ኣስተንተንኩ። መልሲ ናይ ሕቶይ ድሕሪ ሐደት ካልኢታት ረኺበዮ። ኑቲ ዘውጭጭ ዝነበረ ድምጺ ተኾኲሉ ንውሽጢ ምስ ኣቶኹ፣ ክልተ ማእከላይ ዕድመ ዘለዎም ሰብኡት ሬሳ ጃክስ ሐዚም ጸንሑኒ። "እንታይ'ዩ ኣጋጢሙ!?" ኣብ ክሳድ ጃክስ ገመድ ተጠምጢሙ ንጺጋሙ ድማ ዝወደቐ መንበር ረኣኹ። ካልእ ቁራጽ ገመድ'ውን ኣብ ኑሓሲ ጠል ጠል ኢሉ ነበረ። "ጃክስ!. . . ስለምንታይ ኢኻ ከም'ዚ ዝገበርካ!?" እናበልኩ ክውጭጭ ምስ ጀመርኩ እቶም ሰብኡት ኣፍጠጦም ክጥምቱኒ ጀመሩ። "ቀልጢፈ ኣምቡላንስ ጸውዒ!" እናበሉኒ'ኳ ብረዕዲ ተዋሒጠ ኣይንቀሳቐስ ኣይንታሕቲ ኮይነ ተዓኒደ ተሪፍኩ። ናብ ውኖይ ምስ ተመለስኩ ግን ናይ ኣፍ ንኣፍ ናይ ኣየር ሓገዝ ክህብ ጀመርኩ። እቲ ዘሕዝን ግን ናይ ኣፍ ንኣፍ ሓገዝ ዝጥቀሙሉ ግዜ ሓሊፉ ነበረ። ጃክስ ዳምጋይ ራሕሪሑኒ ከደ። ሕጂ ግን ን2 ወርሒ ዘይኮነ ንሓዋሩ'ዩ።

ኣሎምዲ

ገና'የ ዘለኹ ውልዶ
ንፍቕሪ በዩኒይ ካብ ዘኽዶ
ኣሎምዲኒ ኣስተማቒረ ክሳመዶ፣
ብዘይምታ ብሓደ ህርመት
ንክፈጥረልና ዕግበት
ቡብቑሩብ ንቋደስ
ብእኡ ንክቃለስ፣
ንፍቕሪ'ኳ . . .
ጋሻየ ኣነ
ንክሰንም ቀሲነ
ፍትወትና መታን ክሰነ
(ብስምዒት) ልብኺ ይሳቐ
እምበር . . .
ጠፊነ ካብ ዝኣትዎ
ኣሎምዲኒ ወሻጠኡ ክርእዩ፣
ሸዑ . . .
ባህርኡ ተገንዚበ . . .
ተሓብበርኒ ክሳመዶ
ስምዒተይን ስምዒታትክን . . .
ልበይን ልብኽን
ተላፊት ክቃዶ፣
በሊ . . .
ኣሎምዲኒ ተልሚደን
ልብታትና ንክመሳገን
ኣሎምዲኒ

ኒገሲ ወልደማርያም (ገኒጋሲ)
ክ/ሰ39

መሓሪ ዑቕባሚካኤል (ጠዊል)

ፌስቲቫል ገመሎ-ሓዋይ...........!

ሳላ ዕሸኑተይ

ዝሓለፈ ሰሙን ዝጸሓፍክዎ 'ፌስቲቫል ዛግራ' ዝብል ትሕዝቶ ካብ ብዙሓት ሰባት 'ክሳብ ክንድኡ ዲኻ ዓሺኻ' ዝብል መልሲ ወሊዱለይ'ዩ። ሻበይ ዝመለስኩሉ እንተሃልዩ ዓሻ እናመሰልካ መኣዶም ወድኣሎም ዝብል'ዩ። ብፍላይ ሓንቲ ወትሩ ዝ. ዓምዲ እትሕሸሽለይ ኣደ ኑቲ ኣርእስቲ ምስ ኣንበበት 'ዛግራ ኣይንምሳሕ ኣይንድራርሲ ፌስቲቫል ክግበረላ' ኢላትኒ። ገሊኦም 'ውን ሰሪ ዕሸኑተይ ዘይፈልጦ ዝበርኩ ጽባቐ ዛግራ ኣዕሊሎሙኒ'የም። ብምስላ'ዮም ኣሰንዮሞ። 'ዛግራብ ካብ ምናታ ክንቲታ' ዝብል ምስላ። ክንቲት ዛግራ ኣብ ጸጉሪ ይኹን መጥመሪ ጸጉሪ ኣትዩ ከመይ ዝበለ ዝኸእላ እንተኾና ናይ ዛግራ ግና ምንኛ ኣለዎ። ኣረ ዝረኸብኦ ኩብል ዘረባ ከይሰዕረኒ። መይቱ ናይ ዝጸንሑ እንስሳ ወላ'ውን ጽብቐ ውዒሉ ጽብቐ እንተሓደረ ምራን ትቐድመን ኣይጥቀማሉን። ኣካ ኣብ ከምዚ በጺሐንስ የቃይሓ ድኣ። ሻቡ ብዓል ነገር ዝቐተሎ ወይ'ውን ዕምሩ ኣኺሉ ሰማይ ናይ ዝጸውዖ ዑፍ'የን ከም መኹሓሊ ዝጥቀማሉ። ገሊኣን ምስ ምጽጓብን ምግፋሕን ጥርመዘን ዝማእምኦ ይወስዳ። ገሊኣን ግና ንመኹሓሊ ክንቲት ካብ መኸደን ፈልየን በይኑ ስለዝጥቀማሉ ፋዕራ ኣይገብራን። ጥንቁቓት ከምዚ ከማኹም ግና ንወየ ክንቲት ከም ዝጥዕመን ቅርጺ ምስ ጸባቐ ከም ዝፈጥር ብኾዞእ ኣፎም ኣዕሊሎሙኒ። ስምኩም ትረኽብ ዝብል ብልጫ ኣቐቢለዮም። ኣብ ውሑዳት ብሄራትና ከመይ ዝበለ ወግዒ ተገይርሉ ሳንዳ መልክዕ ኮይኑ ከም ዝቐኒ ከኣ ፈሊጡ። መሕጸቢ ክዕየኑ ዘይትደልዩም ህጻናት ምንባሩ ከም ነገርክኹምስ እንታይ ኩበለኩም ኢሉ። ኣደታት ሱፍ ዝምስሉ ይወልዳ'ሞ፡ ኣብ ሓጺብቲ ዘሎ ተልዓሸ ናብ'ቲ ህጻን ከይለግብ፣ ማይ ብምማቑ ይሓጽባኦ። ኑቲ ሕጻብ ድማ ኣብ ልግስ ዘለ ይኸዕዋኦ። ኣካ ሱብ ረጊጹ ዝተረፈ ከይምልእ።

መርዑ ይኹና ኣንስቲ'ውን ንኽንቲት ዛግራ ኣብ ጽባቐ ይጥቀማሉ'የን። ኣብ ዝጥዕመን ንዘደቑሳኦ ኩሕሊ ኣብ ኣዒንተን ንምብጻሕ ክንቲት ዛግራ ባህ ይብለን። ወላ'ኳ ዝረኸብኦ ክንቲት ክጥቀማ ኣትሓዝኦ ኣብ ሸረኽረኽ ዘለ ማይ የምክናኦ። ናብ ዝበርዐ ንኽምለስ ድማ ብልኻይ የጥልላኦ።

በረኻ ዝቐጽዩ ኣጉባዝ'ውን ከም ተምሊእ(መወሰኽታ) ይርእይዎ'የም። ወለሸ ዝመስል ሚዶ ኣብ ጸጉሮም ዝሰኸዑ ኣጉባዝ ሃንሰ መሰቀለ ንጽባቐኡ ሓመድ ዘይበለሎ ክንቲት ኣብ ጸጉሮም እንተሰኪዖም ጽባቐ እናመልአ ፈውሲ ዓሻ ይኾኖም። ብፍላይ እቶም ካብ ህጻንነቶም ብኽንቲት ዛግራ እናተሓጽቡ ዝዓበዩ ቁልዑ በጃኻኒ፡ እዚ ነገር መኻይዶም'ዩ። ኣብ ሰራጋልኣን ብዘጉባእ እናሰርዓ ከም ወጅሂ ገዛ ዝጥቀማሉ መራጥም ምህላወን እንተነገርኩ ከኣ'ባ ንብዓል ኣብሻይ ባህ ይብለን ይኸውን። ምስ ብዓል ሰፍእን መረተብን ሰሪዐን መካወሊ ዝጉብራኦ ምህላወንን ምንባረንን እንተሓበርኩ ከኣ'ባ ንዓይ ይጥዕመኒ። እዚ ረሲዕካዮ ዝበሉን ዝብላን ብዙሕ ምኽኑ እንተሓበርኩ ዕዳይ ይቐልል። ኣቐዲሙ ዝነገረስ ዕዳኡ ቀለለ ይምሰል። ነገረ ገመሎ ሓዋይ'ዩ ናይ ሎሚ ዕላልካ ክትብሉ ይሰምዓኩም ኣለኹ። ግዳ ከምኡ ኮይኑ ጫሊዳ ዘይምነወኒ እናኾንኩ.....!

ብዛዕባ ገመሎ-ሓዋይ ዝፈልጦ እንተዕለልኩ ጽቡቕ እመስለኒ። ክሳብ መዓስ ዝፈልጥዎ ኣለው እናበልኩ ትም ኩብል። 'ትፈልጦ እንተተዛረብካስ ዓራት ይገፍሓልካ' ይብሉ ደቂ-ቲቢት። ንገመል ብዘተጉበረ ማሰ ዶ ክፍልም?

ገመሎ'የ ገመሎ ኣባ ተርዓን
ናይ ሓሙሸተ ኣድጊ ኣጥኻ ይጸዓን
ናይ ክልተ በቕሊ ኣጥኻ ይጸዓን
ኣኢጋርካ ማሕረስ ኣየፍርዓን
መናኩብካ ረሃጽ ኣይኑብዓን
መንጉዳካ በጃ ኹሉ ይጸዓን
ሕንድፍልካ ኣብ ሰሃሮ ኣይነቕዓን
ይሰግዱልካ ሃሳዋ ይሎን ቶርዓን
ጽምኢ ሓጋይ መንጉድካ ኣይከድዓን
ኣንታ ሓላል ኣብሪሽካ ትጸዓን
ብዓል ኣድጊ ይሰትያን ይብልዓን
ብዓል በቕሊ ይሰትያን ይብልዓን
ሓኾት ኢለን ክንዳካ ኣይነፍዓን።

ድሕሪ እዚ ማሰ ብዛዕባ ገመል ምጽሓፍ ወይ ምዝራብ 'ኣብ ርእሲ ዋጣ ዝዋጠ፣ ኣይክዋጥን ከውጠጠ' ጥራይ'ዩ ክምስለሉ ዝኽእል። እዚ ምስላ ልዕሊ ዝኾነ ሱብ ንዓይ ምጠቐመ። ብዛዕባ ገመል ገጻት ዘይኣኽሎ መጽሓፍ ክዓሎ ስለዝጎባእ። እቲ ኣብ ቃልሲ ዝበረ ውዕሎ ታሪኽ ንዋናታቱ ክሓድጎ። ብዛዕባ ባህሊን ገመልን ግና ክጸያይቕ። ነኻዕ ዝዓቕማ ትቑኸን......።

ኣብ ዝበዝሓ ብሄራትና ገመል ዝሓሸ መጓዓዝያ'ዩ። ንሱብን ንብረትን ጥራሕ ዘይኮነ ገዛ ከምዝላታ ተሰኪሙ ክኸይድ ኣይጽገምን። ብቕዓቱ ብዝሕን ነዊሕ ጉዕዞን የጣምር። ተጻዋርነት ማይን መግብን እምብዛ ይኽእሎ። ሓንቲ መዓገ ማይ ሳልስቲ ተዛውሮ ይብሉ ክኢላታት ኣፋዊ ስነ-ጽሑፍ ብሄረ ናራ። ከይበልዐን እናሰርሐን ክሳብ ሸሞንተ መዓልቲ ክቐጽል ይኽእል(ያታዊ መዐቀኒ'ዩ)፡ ሓደ ገመል ክሳብ ክልተ ከሰክም ዝኽእል ሓይሊ ኣለዎ። ነዚ ምስላ ኣለዎ፡ 'ገመል እንተሓመቐ ክልተ ይሰክም' ዝብል ምስላ። ክልተ ኣባዑር ዝስሕብዎ ሰቡት ሓደ ገመል ይኣኽሎ። ዝተረፈኒ ዝመጽእ ሰኑይ ክምልኦ።

እንታይ ኢኻ ትብሎ?
ማይ ጣይታ

ብሄረ ትግርና፡ ብፍላይ ኣመንቲ ምስልምና ዘዘውትርዎ ባህላዊ መስተ'ዩ። ብዛዕብኡ ስፍሕ ዝበለ እንዶ'ኳ ተዘይብለይ፡ ቅሩብ ቅራቦ ስለዘይሳኣዚ'ሲ ወሰ ኩበለኩም። መወሰኽታ እንተ'ለኩም ከኣ መዓረ።

ብፍሉይ ዝሰተየሉ እዋን ወይ ወርሓት ስለዘይብሉ፡ ጠላሕ ኣብ ዝበለካ ግዜ'ዩ ዝዓሎ። ኣዕሩኽተይ ብዛዕባ ማይ ጣይታ ኣብ ዘዋግዑኒ ግዜ ዘሰትውዓልኩሉ እንተሎ፡ ምስ ኣሰራርሓ ስዋ ተምሳሰልነት ዘለዎ ምኻኑ'ዩ። ግን ከኣ ብዘይ ገደሶ ዝዋደድ ብምኻኑ ፍሉይነት ኣለዎ።

ፈለማ ንቑጽ ጣይታ ብምድላው፡ ኣብ ሞጎጎ ወይ መቕሎ ክሳብ ዝቐይሕ ይሕመስ። ብድሕረኡ ኣብ ዓሚቐ ጉማ ምስ ቡቕሊ ብምሕዋስ ይእለኽ። ብገምጋም ንሰለስተ መዓልቲ ዝኸውን ድሕሪ ምጽናሕ ድማ፡ ተጻሚቑ ንእንግዶት ድሉው ይኸውን። ዝበዘሐ ግዜ ተኣንጋዳይ ብዘይ ዝኾነ መሐወስታ ይሰትዮ'ዩ። ከምዚ ከማይ ሕንቁቓት ከኣ ሽኮር ብምድፍዳፍ ይጭልጥዎ። ኣቤት ቐ ብጠርጠር።

ነጊሲ ወልደማርያም (ከጊሲ)
ክሰ 39

ግጥም ብግጥሚ

ቅብጻ

እታ እተፍቅራ
ትምኒያ ንናብራ
ምኻኻ እኽለ
ስም ተፍቅሮ ካብ ሰዓራ
ያኢ ሓሲብካ ስምካ ብስሙ
ክትቕይሮ
ካብ ንስምካ ትቕድሮ
ንልብኻ እምነር ቅብጹት መዘሮ።
ትማሊ ኣማኒት
ሎሚ ጠላሚት
ከም ዘፍቀርካ'ሞ ፍለጥ
ሽዑ.....
ንኹሉ ምልኣዮ መቕረት ፍቕርኻ
ናብ ፈንጠዚያ ቀዪርካ
ንገሩ ኣእምና ንብሰኻ
ጥዑም ሕልሚ ከም ዝሓለምካ
እንተዘየለ.......
ኑታ ስም ኣፍቃሪኣ
እናኻዕ እናድመጹት
ኣብ ልሳና ዘወቀጡት
ከተኣምን ምፍታን
ኣቤት.....
ምልኣት ልብ ከኣ'ሞ
ነቢሱ'ዩ ኣብ ልቢ ጅዲድ
ኣፍቃሪኣ
ሓቲታ'ያ ዐቑባ
ዕቑባ ፍቕሪ
ንድሕሪት ዘይርኢ
ቅብጻ ግዳ...
ከም ጓል ደኣ ንኹሉ ይግበሮ
እናበልካ...
ንፈታር ልብኻ ብይምሰል ጡብሮ።

ሓይለኣብ ኣሰፋው

ካብ ዓረዛ ንሰምሃር

<u>7ይ ክፋል</u>

እቲ ብዓወታት ህዝባዊ ሰራዊትን ሓርነት ወደባዊት ከተማ ምጽዋዕን ሓጎሱ ምቁጽጻር ስኢኑ ዝነበረ ተጋዳላይ ምድረ- ሰማይ ተኸሲ- ንተኸሲ ክጉብራ ኣይደንጎየን። ሓሊፍቲ "ተኸሲ ኣቋርጽ፣ ግደፍ በሎ. . ." ኢሎም እንተጨደሩኒ ዝሰምዖም ኣይረኸቡን። ብድሕሪ'ዚ እቲ ተጋዳላይ ጓይላ ተኸሉ ክስዕስዕን ክዘልልን'ዩ ኣምስዩ። ወናማት ሃረምቲ ክራር ናይቲ ኣሃዱ'የም ክጸውትዎም ኣምስዮም። ዝሓለፈ ክፋል ክሳብ ኣብዚ ኢና በጺሕና። ሻውዓይን መቐጸልታን እንሆ፦

እቲ ንወደብ ምጽዋዕ ክምልስ ካብ ኣስመራን ካልእ ከባቢታትን ብዘይዕረፍቲ፣ ብመስመር ጽርግያ ኣስመራ- ባጽዕ ብተሸከርከርቲ ክም ሕሱም እናተጓረተ ኣብ ግንባር ጊንዳዕ ዝጽፍጸፍ ዝነበረ ሰራዊት ደርግ፣ ኣብ ላዕላይ ደንጎሎን ታባታት ጋሕያትን ፍጹም ረጊጡ ብምሓዝ ኣብ ከቢድ ምርብራብ ተጸሚዱ ነበረ። ሰራዊት ደርግ እናሻዕ ከቢድ ጸረ- መጥቃዕቲ ይገብር - ይደጋግም፣ ካብ ኣፋፈት ጊንዳዕ'ሞ ናብይ ገጹ ፈልከት ክበል!! ብባርዕ ክም ዝተሃሞኸ ጫካ ኮይኑ ኸኣ እቲ ኹሉ እልቢ ዘይብሉ ሰራዊቱ ተተዘልዒፉ "ነበረ" እናኾነ ኣብ ኅቦታት ደንጎሎን ኣፍደገ ጊንዳዕን ክም ቈጽሊ ኣብ ባይታ ይረግፍ ነበረ። እቲ ብወገን ጺጋም- ብሩባ ብዓረዛ ኣቢሉ ዝገስገሰ ኣሃዱታት ህዝባዊ ሰራዊት ድማ ድሮ ኑቲ ዓበይቲ ኅቦታት ኩብይ ሓሊፉ ንኅቦታት በዘን ኣቢሉ ደይቡ ነበረ።

ሰርዓት ደርግ ቦታ ቐይሩ ብሓሙሽተ ታንክታት ዝተሰነየ ቃፍላይ ሰራዊት ብደቀምሓረ ኣውሪዱ ብጎላጉል ዓላ ክምዝግስግስ ገበረ። እዚ ሰራዊት'ዚ ብዓዲሮሶ ኣቢሉ እንኩዒላ ንምእታዊ'ዩ ተሊሙ። ቀጺሉ እቲ ገለ ክፋሉ ኑቲ ንኅቦታት ኩብይ ሓሊፉ በዘን ደይቡ ዝነበረ ኣሃዱታት ህዝባዊ ሰራዊት ብድሕሪት ዘጥቅዕ ክኸውን እንክሎ፣ እቲ ካልእን ዝበዝሐ ሓይሉን ከኣ ብሩባ ብዓረዛ ኣንቈልቍሉ ንጎላጉል ሰምሃር ክወርድ'ሞ እቲ ኣብ ኣፋፈት ከተማ ጊንዳዕ ረጊጡ ሒዙዎ ዘሎ ሓይሊ ህዝባዊ ግንባር ኣብ ሓደጋ ክወድቕ ክም ዘለዎ ዝዓለመ ሓደገኛ መደብ'ዩ ነይርዎ። እዘን ሓሙሽተ ታንክታት'ዚኣተን ብዓረዛ ወሪደን ንጎላጉል ደማስ ኣቢለን ክግስግሳ እንተኸኢለን ኣብ ልዕሊ'ቲ ዝባን ጋሕያትን የማነ- ጸጋሙን በጺሑ ዘሎ መጥቃዕቲ ኣሃዱታት ህዝባዊ ሰራዊት ከሕድሮ ዝኽእል ጽልዋ ኣቃሊልካ ዝጥመት ኣይክኸውንን እዩ። ሰራዊት ጸላኢ ብመሰረት ዝወጠኖ መደብ ከኣ እልቢ ዘይብሉ ሰራዊት ንሩባ ዓዲሮሶ ሰጊሩ፣ እቲ ገለ ክፋሉ ንየማን - ኅቦታት ዓዲሮሶ፣ እቲ ገለ ክፋሉ ከኣ ብታንክታት ተሰንዩ፣ ጽርግያ ሓዙ ንጎላጉል እንኩዒላ ይግስግስ ነበረ። እቲ ኩነታት ክምዚ ምኻኑ ምስተፈልጠ ከኣ፣ እታ ዓገመዳ ካብ ትኣቱ ሰለስተ መዓልቲ ገይራ ዝነበረት ኣሃዱና(ክ/ሰራዊት 88)፣ ነዚ ብዓላ ዝግስግስ ዘሎ ሓይሊ ጸላኢ ጸፊዓ ብዝመጾ ቦታ ንኽትመልሶ ሃንደበት ክትግበስ ተሓበረ። ንእሊቱ ድማ ኩሎም ኣዘዝቲ "ሃየ በሉ፣ ቀልጢፍና ዓጢቕና ንሰራዕ" ዝብል ሓበሬታ ኣመሓላለፉ። ኣብዚ ግዜ'ዚ እቲ እንኩዔላ ዝኣተወ ሓይሊ ጸላኢ ድሮ በዘን ደይበን ንዝነበራ ኣሃዱታት ህዝባዊ ሰራዊት ብድሕሪኤን - ብኅቦታት ኩብይ ብደብዳብ ታንክታት ዝተሰነየ መጥቃዕቲ ከጥቅዐን ጀሚሩ ነበረ።

እቲ ዘጋጠመ ኩነታት ግዜ ዘይህብ ብምንባሩ ድማ ኣሃዱና ረፋድ፣ ብዘቐልጠፈ መገዲ ካብ ዓገመዳ ንዓዲሮሶ ክምእንጉበገስ ተገብረ። እቲ ካብ ከባቢ ጾሮና(ግርሁ ሰርናይ) ብናይ እግሪ ጉዕዞ ዓገመዳ ዝኣተወ ተጋዳላይ ኑቲ ኹሉ ድኻምን ሃልክን ተጻዊሩ ኑቲ "ጉየ፣ ኣርክብ፣ ቀልጥፍ፣ ልገብ፣ ሰሓብ" እናበልካ ዝጀመረ ህዉኽ ጉዕዞ ኣሻቡ ኑቲ ሰጣሕ ጎላጉል ሰንጢቑ ብሩባ ዓሊገደ ኣቢሉ ዓዲሮሶ ኣተወ።

ኩለን ኣሃዱታት ተወሃሂደንን ኣብ ልዕሊ'ቲ ብጎላጉል እንኩዔላን ዝባውንቲ ዓዲሮሶን ዝግስግስ ዝነበረ ሰራዊት ደርግ መጥቃዕቲ ጀመራ። እቲ መጥቃዕቲ ግና ኣዝዩ በዳህን ከቢድን'ዩ ነይሩ። ምኽንያቱ ጸላኢ ብወገን ኩብይ ድሮ ብታንክታት ተሰንዩ ኣብ ልዕሊ ህዝባዊ ሰራዊት ዘድሊ መጥቃዕቲ የካይድ ነበረ። ንሩባ ብዓረዛ ገጹ ክወርድ እንተድኣ ኮይኑ ከኣ ኣቐዲሙ ኑቲ ምብራቕ ካብ እንኩዔላ ዘሎ ኣገደስቲ ስትራተጂያዊ ቦታታት ክተሓዝ ክም ዘለዎ ኣይጠፍኣን።

ዳርጋ ሙብዛሕትኡ ግንባር ዓዲሮሶ ኣጻድፍ ዝበዝሖ ብምንባሩ ካልእ ጸገማት ናይቲ ቦታታት'ዩ ነይሩ። ኣዘዝቲ ህ. ሰራዊት ካብ ናብ ዘሕልፍዎ ዝነበሩ መልእኽቲ ሬድዮታት ርኽብ ኩለን ኣሃዱታት ተወሃሂደን ኣብ ልዕሊ ሰራዊት ጸላኢ ብዝተወሃሃደ መንገዲ መጥቃዕተን ክካይዳ ክምዘለወን ብምግባር ኑቲ ውግእ ብዘለዓለ ጥንቃቐ ይመርሕዎ ነበሩ። ኣብዚ መጥቃዕቲ'ዚ ብርጌድና (ብ/36) ካብ ጎልጎል እንኩዔላ- ኅቦታት ዓደሮሶ፣ እተን ክልተ ብርጌዳት ከኣ ጺጋምና ክሳብ እንዳበለስ ሓሊፍካ ዘሎ

ኅቦታት'የን ተኣሳሲረን ነይረን።

ጸላኢ ግና ንሩባታት ብዓረዛ ክወርድስ ይትረፍ ቀልጢፉ'ዩ ካብ እንኩዔላ ተጸራሪጉን ንሩባ ዓደሮሶ ኣቢሉ ክም ዝምለስ ኮይኑን። ኣብዚ መጥቃዕቲ'ዚ ግና ሰራዊት ጸላኢ ብፍላይ ኑቲ በረኽትን ዝተኣሳሰረን ስትራተጂያዊ ኅቦታት ዓደሮሶ ካብ ኢዱ ንኸይምንጠል ብኣዝዩ ጽዑቕ ደብዳብ ሞርታራት እናተጠቕመ'ዩ ብዘኽኣሎ ክከላኸል ፈቲኑ።

"ሃለው ዓራግ፣ እዚ- ጉብየ ተጠቒሙ ብወገን'ዚ ገመድ ዙብል ዘሎ ሃመማ ንድሕሪት ክምለስ እንተኾይኑ እዚ ኣብዚ ነዋሕቲ ጭፈታ ዘሎ ክቀላጠፍ ኣለዎ" እዚ ሓበሬታ እዚ ንውህደት ናይቲ ኩናት ኣመልኪቱ ኣብ ሬድዮታት ኣዘዝቲ ዘቃልሕ ዝነበረ መልእኽቲ'ዩ ነይሩ። ድሕሪ ሓያልን ከቢድን ምርብራብ ድማ ሰራዊት ደርግ ካብቲ ሒዝዎ ዝነበረ ኣገደስቲ በረኽቲ ኅቦታት ንምዕራብ ገጹ እናጸደፈ፣ ንሩባ ዓዲሮሶ ክወርድ'ዩ ተገዲዱ። ኣብዚ ወሳኒ ኩናትዚ ዝነበረ ብስለት፣ ተወፋይነት፣ ውህደትን ካልኦት ወሰንቲ ረቛሒታትን ኣዘዝቲ ሓይልታትን ቦጦሎንታትን ኣዝዩ ዘሐብን፣ ንዓወት ናይቲ መጥቃዕቲ ዘቀላጥፍን'ዩ ነይሩ። ኣብዚ ክም ኣዛዚ ኣብ ቅድሚት ተሰሪዕካ ኣብነትካ ምርግጋጽ ዝኣመሰሉ ብሉጻት ክብርታት ተጋዳላይን ብቓላት ክግለጹ ዘይክእሉ ታሪኻውያን ፍጻመታትን ክም ወትሩ ደጊሙ ዘመስከረሉ ኩናት'ዩ ነይሩ።

"ሃለው ኣውሊዕ፣ ብወገን በዓል ደንደን ይጸድፉ ስለዘለዉ በልወን፣ ዕድል ክረኽባ የብለንን፣ ሃየ ኣቀላጥፍዎ" እዚ ናይ ሬድዮ መልእኽቲ'ውን ንዓወት ናይቲ ኩናት ንምቅልጣፍ ኣብ ሬድዮታት ኩሎም ኣዘዝቲ እናተደጋገመን ካብ ናብ ክመሓላለፍ እንክሎ ዝሰማዕ ዝነበረን'ዩ ነይሩ። ድሕሪ ሓያልን በዳህን መጥቃዕቲ ድማ ሰራዊት ጸላኢ ምሉእ ብምሉእ ካብቲ ሒዝዎ ዝነበረ ኣገደስቲ ቦታታት ተጸራሪጉ ንሩባታት ዓዲሮሶ ኣቢሉ ኣንቈልቊሉ። ኣብዚ ኅቦታት'ዚ ዝሃለቐ ሰራዊት ጸላኢ ብዘይመጠን ብዙሕ'ዩ ነይሩ። ኅቦታት ዓዲሮሶ ምስቲ ቑጽለዋይ ሕብሪ ዝነበሮ ገላዕታ በለስ ብዝመሳሰል ክዳን ተኸዲኑ ኣብ ፈቐዶኡ ተዛሕዚሑ ናይ ዝነበረ ሰራዊት ደርግ ሬሳ ተጎቢኡ መርገጺ ዝበሃል ኣይነበሮን። ገለ ኣብቲ ሃው ዝበለ ኣጻድፍ ኣብ ጉንዲ ናይቲ ጽዑቕ በለስ ተመሳሲሉ የእዊ። እቲ ገለን ከኣ ኣብ ማእከሉ ኮይኑ ብቦምባ ኢድን ጠያይትን ኑብሱ ክጥፍእ ዝተራእየሉ ኩናት'ዩ ነይሩ። እቲ ብዘለዎ ዓቕሚ ሱብን ኣጽዋርን ዝከኣሎ ክከላኸል ዝቐነየ ሰራዊት ደርግ ካብዚ ኣገደስቲ ኅቦታት'ዚ ተሳዒሩ ምስ ለቐቐ ድማ፣ እቲ ብየማንና ኣብ ኅቦታት ኮይኑ ዝካየድ ዝነበረ ናይ ሞትን ሕየትን ምርብራብ ህዝባዊ ሰራዊት ናይ ኂ ስክፍታኡ ክቐንጠጠሉ ጀመረ። ውዕሎ ዓዲሮሶ ኣብ ከርሱ ካብ ዝሰነዶ ረዚን ታሪኽ ገድሊ፣ ጅግንነት ናይተን ማዕርነት ኤርትራውያን ጓለንስተይቲ ብግብራዊ ተሳትፎ ንምርግጋጽ ማዕረ ደቂ ተባዕትዮ ኣሕዋተን ተሰሊፈን ነባሪ ታሪኽ እናፈጸማ ምስ ሰራዊት ጸላኢ ዝተሓናነቓ'ውን ክይተዘከረ ክሕለፍ ኣይግባእን።

እቲ ብወገን ብዓረዛን ዓሊገደን ኣገደስቲ ዝበሎም ቅርጺ መሬት እናተቖጻጸረ፣ ንመጥቃዕቲ ህዝባዊ ሰራዊት ንጸጋም እናመጠጠ፣ እንተኾነሉ ባጽዕ ንኽምልስ ዝሃቀነ ሰራዊት ኢትዮጵያ ዝወጠኖ ኣይሰመረሉን። ከምቲ ሕልሙ ወደብ ምጽዋዕ ክሕዝ ይትረፍ ኑቲ ሒዙዎ ዝነበረ ኣገደስቲ ስትራተጂያዊ ኅቦታት ዓዲሮሶ'ውን እንተኾነ ኣብ ትሕቲኦም ኮይኑ እናምባህቔ ክምዝርእዮም ኮይኑ'ዩ ተሪፉ። እዚ ጽዑቕ ኩናት ክካየደሉ ዝቐነየ ከባቢ'ዚ ከኣ ካብ ናብ ብዘትኮሰ ድምጺ ከበድቲ ብረታት ገዲፍካ፣ ካልእ ድምጺ ተኹሲ ህጣሙ ኣጥፍኡ። እቲ ብወገን የማን ኣብቲ በረኽቲ ኅቦታት ኩብይ ብዘይዕረፍቲ ዝካየድ ዝነበረ ብርቱዕ ምርብራብ ህዝባዊ ሰራዊት ግና ገና ናህሩን ኩብደቱን ፍጹም ከይነከየ ይቕጽል ነበረ።

ኣሃዱና ክፍለ ሰራዊት 88 ድሕሪ ምዝዛም ቀዳማይ መጥቃዕቲ ዓዲሮሶ ክም ኩለን ኣሃዱታት ህዝባዊ ሰራዊት መከላኸሊ ድፍዓታ ንምሓዝ ካብ ከባቢ ኩብይ ጀሚራ ንጸጋም- ንሸነኽ ኅቦታት ዓዲሮሶ ኣብ ዘሎ ስልታዊ ኣገዳስነት ዘለዎ ኅቦታት ጽኑዕ መከላኸሊ መስመራ ኣደልደለት። ኑቲ ብዓላ ኣቢሉ እንኩዔላ ብምሕላፍ ንጎላጉል ሰምሃር ክወርድ ዝሀንጠ ዝነበረ ሰራዊት ጸላኢ ከኣ ረጊጣ ክትሕዞ ጀመረት። ኩሉ ድፍዓትና ብዝግባእን ብህጹጽን ንምስርሑ ኩሎም ኣዘዝቲ ናይ ሰራሕ መደባቶም ሰርዑ። ካናለታት ክቕደዱ ኣንደራት ከኣ ኩሉ ዓይነት መታኾስን ካብ ኩሎም ናይ ከቢድ ብረት ደብዳባት ክምዝከላኸሉን ኮይኖም ክምዝሰርሑ ተገብረ። እቲ ንመከላኸሊ መስመራት ዝተመደበ ግንባር ዓዲሮሶ ዳርጋ ሙብዛሕትኡ ኣጻድፍ ዝበዝሖ'ዩ። እንተኾነ ኑቲ ዝነበረ ባህርያዊ ኣጻድፍን ዓቐበ- ቍልቍለትን፣ ስነ- ኣእምሮኣዊ ቅሩብነትን ልዑል ናይ ስራሕ ተወፋይነትን ደማምዒሩ'ዩ ተጋዳላይ ክሃንጾ ጀሚሩ። ክንዲ ዝኾነ ከኣ'ዩ ነፍሱ ወከፍ ብጻይ ወድን ጓልን ከይፈለኻ ኣዝዮም ብዙሓትን ዓበይትን ኣገናድ ተተኺሎም በቲ ሸለው ዝበለ ኣጻድፍ ነናብ ዝመላለስ ዝነበረ። ኩሎም ኣንደራት፣ ብፍላይ እቶም ኣቓልቦ ጸላኢ ክስሕቡ ዝኽእሉ ወሰንቲ ቦታታት ብዝጥጡእ ደልዲሎም ክም ዝህዱ ሳላ ዝተገብረ ከኣ ኩሎም ናይ ጸላኢ ደብዳባት ከቢድ ብረት ክም ዘፈሽሉ ኮይኖም እዮም። ክምዚ ኢሉ ድማ ኣሃዱና ክሳብ መወዳእታ ወርሒ ግንቦት 1990 ኣብቲ ዘይንቕንቕ ዕርድታት ዓዲሮሶ ዕለታዊ መደባቱ እናሰላሰለ ኣብ ተዛማዲ ዕረፍቲ ኮይኑ ንዝመጽእ መደባት ይጽበ ነበረ።

ይቕጽል

ኢሳቕ ተስፋማርያም ክ/ሰ 26

ደብዳበታት ንኣንበብቲ

ሳልማን ስራጅ

ብምኽንያት ኣኼባ ምሉእ መዓልቲ ኣይተዓጸወን!

ብ14 ሓምለ 2014 ኣብ ዝተሓትመት ጋዜጣ ሓዳስ ኤርትራ፡ ዓምዲ ደብዳቤታት ኣንበብቲ "ካልእ እንተተረፈስ ወረቐትካ ዘይጥቀዑ" ብዝብል ኣርእስቲ ብኣቶ ጀማል መ/ኣማን ዝተጻሕፈ ርእይቶ ነይሩ። ኣቐዲምና ንኣቶ ጀማል ስለቲ ዝሃቦ ሓበሬታ እናመስገንና እቲ ሓቂ ከምዚ ዝስዕብ ምኻኑ ክንሕብር ንፈቱ።

ኣብቲ ዝተጠቕሰ መዓልቲ ወሃቢ ርእይቶ ጉዳዩ ክሳልጥ ኣብ ዝመጻሉ እዋን ቤ/ጽ/ምምሕዳር ንኡስ ዞባ ማእከል ከተማ ተረጊጡ ከምዝጸንሖን ካብቶም ዝሓተቶም ሰባት ዘዕግብ መልሲ ከምዘይረኸበን ጠቒሱ'ሎ። እንተዃነ ኣብቲ ዕለት ከምቲ ዝተባህለ ቤት ጽሕፈት ምም/ን/ዞባ ማ/ከተማ ምሉእ መዓልቲ ተዓጽዩ ኣይወዓለን። ቅድሚ ቐትሪ ብግቡእ ዝሰራሕና ክንከውን ከለና፡ ናይ ምሸት ድማ ካብ ሰዓት 3፡00/4፡30 ምስ ካልኦት ምምሕዳራት ናይ ሓባር ኣኼባ ስለዝነበረና ኢና ዓጺና። ካብ ኣኼባ ኣብ ዝተመለስናሉ እዋን'ውን ተገልጋሊ'ኳ እንተ ዘይጸንሓና፡ ቤት ጽሕፈት ግን ሓዲግና ኣይወጻእናን።

ምልክታ ክንልጥፍ ግቡእ'ኳ እንተነበረ፡ በጺሕና ክንምለስ ካብ ዝብል ቅኑዕ መንፈስ ዝተበገሰ ደኣምበር ብኻልእ ምኽንያት ኣይነበረን። ነቲ ጉዳይ ምስ ናይ ሰራዊት መጋቦን ዋርድያን ኣዛሚድካ ምቕራቡ ግን ቅቡል ኣይኮነን። ምኽንያቱ ኣብ ምምሕዳራዊ ሰራሓት ተገልጋሊ ኣብ ግዚኡ ጉዳዩ ኣሳሊጡ ክኸይድ ጥራይ'ዩ ዘለዎ። ነቲ ኣኼባ ብዝምልከት ገለ ተረኛታት ገዲፍካ እቶም ኣብ ኣኼባ ዝተሳተፉ ከምዝሕብሩዎም ምተገብረ ንዝብል ብወገንና ቅኑዕ ኮይኑ ኣይረኸብናዮን። ኣኼባ ናይ ገዛእ ርእሱ ኣገባብ ስለዘለዎ ድማ፡ ኣብቲ ኣኼባ ኩላትና ክንሳተፍ ግድን'ዩ ነይሩ።

ኣብ መወዳእታ ሓበሬታ ምሃብ ጽቡቕ'ኳ እንተኾነ፡ ብናይ ደቓይቕ ትዕዝብቲ ነቲ ጉዳይ ካብ ዓቕሙ ንላዕሊ ኣጋኒንካ ምቕራብ ሃናጽን መሃርን ኣይኮነን። ዝኾነ ርእይቶ ወይ ነቐፌታ ኣብ ዝወሃበሉ እዋን ድማ ካብ ስምዒት ሓራ ኬንካ ብውዱዕ ኩነታት ክቐርብ ንላቦ።

ሃብታይ ተስፋዝጊ - ኣማሓዳሪ ምምሕዳር ን/ዞባ ማ/ከተማ

ሱብ ጀራዲን ጠንቂ ለቡዳ ዓሶ ክኾኑ ኣይግብኦን

ካብ ናይ ሓፋሽ ጥቕሚ ናይ ውልቀም ጥቕሚ ብምቕዳም ኣብ ምቅላስ ከም ዓሶ ዝኣመሰሉ ተመሓላለፍቲ ሕማማት ዕንቅፋት ብዝዕባ ዝኾኑ ዘለዉ ገለ ሱብ ጀራዲን ብዝምልከት'የ ክዛረብ። ከምዝፍለጥ ኣብ ቁሸት ብማይ ቡላ ዝለምዕ ጀራዲን ኣሎ። ሪት ናይዚ ጀራዲን ድማ ቡቲ ካብ ቁሸት ንዱዲ ሰብዶ ዝወስድ ናይ ሓመድ ጽርግያ ዝፍለ መንዝሪ ኣብይቲ ይርከቡ። ኣብ እዋን ክረምቲ በዚ መንገዲ ዝወሕዝ ማይ ከኣ ጉዳጉዲ ብምፍጣር መራብሒ ጣንጡ'ዩ ዝኸውን።

እቲ ዝዕቁር ማይ ናብቲ ጀራዲን ክወሕዝ ዝኽእል'ኳ እንተኾነ፡ እቶም ኣልማዕቲ ጀራዲን ግን ናብ ኣንፈቱ ብምጥምዛዝ ኣብቲ ከባቢ ናብ ዝርከብ ኣብይቲ ከምዝውሕዝ ክገብሩዎ ይረኣዩ። ናይቶም ሱብ ጀራዲን መካይን ቡቲ መንገዲ ክመላለሳ ስለዝወዕላ ድማ ብጉዳጉዲ መርኣዩ የብሉን። ኣብዞም ጉዳጉዲ ብዝዕቁር ማይ ዝፋረዩ ጣንጡ ከኣ ንነብርቲ ናይቲ ከባቢ ሻቕሎት ፈጢሮም ይርከቡ። እዚ ግን ንሱብ ጀራዲን እንታዩም ኣይመስለንን።

ብርግጽ፡ ብሶኣ'ቲ ዝተኻየደን ዝካየድ ዘሎን ሓያል ጻዕሪ ኤርትራ ኣብ ምቁጽጻር ሕማም ዓሶ ርኡይ ለውጢ'ያ ኣመዝጊባ። ኣዚ ተበጺሑ ዘሎ ደረጃ ንምዕቃብ ድማ ዝተወሃሃደ ስራሕ የድሊ። እዚ በዞም ሱብ ጀራዲን ዝግበር ዘሎ ዘይሓላፍነታዊ ተግባር ከኣ ነቲ ብህዝቢ ዝግበር ጻዕሪ ዝዕንቅፍ ስለዝኾነ ቀልጢፉ ክዕረየሉ ኣዘኻኽር።

ዳኒኤል ዓንደብርሃን - ቁሸት

ብዝዕባ ኣፋውሳ ሽኮሪያ ንዝዘርጋሕ ዘሎ ግጉይ ሓበሬታ፡ ጥንቃቐ ንግበር

ሸኽ ሳልሕ መሓመድ ኣልወካሪ (ኣቦ መንበር ቤት ፍርዲ ተቡክ - ስዑዲ ዓረብ) ብዝብል ስም ንሕማም ሽኮሪያ ብዝምልከት ዝዘርጋሕ ዘሎ ዘይቅቡልን መሰረት ዘይብሉን ኣዕናዊ ሓበሬታ (ጽሑፍ) - ሳዕቤን ከይፈጠረ ከሎ ክዕገት ስለዘለዎ፡ ኩሉ ክነቕሓሉ ይግባእ። እቲ "ዓቢ ብስራት ንኹሎም ሕማም ሽኮሪያ ዘለዎም" ከምኡ'ውን "ህያብ ዝዓበየ መፈወሲ ንዓኹም" ብዝብል ኣርእስቲን መእተውን ገይሩ ኑብሱ ዘላለየ ሸኽ ሳልሕ፡ ፈወስቲ ኢሉ ዘቕረቦም ትሕዝቶታት፡ ኣቦሱዳ፡ ዕጣን ተባዕታይ /ሉበን ኣልዘከር/፡ ስርናይ ስገም ሓዊስካ ኣብ ማይ ኣሊኽካ፡ ኣፍሊሕካ፡ ኣዝሒልካን ብምስታይን ብምጽላይን ካብ ሒዙካ ዘሎ ሕማም ሽኮር ክትፍወስ ኢኻ ዝብል ኮይኑ - ንጥዕና ኣዝዩ ሓደገኛ፡ መታለልን ሓላፍነት ዝጎደሎን ጽሑፍን'ዩ ዝዘርግሕ ዘሎ። እዚ ፈውሳዊ ሓበሬታ ንገስጋስ ንቕሓት ህዝቢ ዘዕኑ፡ ህዝቢ ዘመናዊ ኣገባብ ፍወሳ ገዲፉ - ብግቡእ ናብ ዘይተጸንዐ፡ ተጓዳእትን ባህላዊ/ዘቤታዊ ፍወሳ ከም ዝዝምብል ብምግባር ንጥዕና ህዝቢ ኣብ ሓደጋ ዘውድቕን እዩ።

ዘመናዊ ኣገባብ መርመራን ፍወሳን ሕማም ሽኮር ኣብ ዘለወሉ እዋን ህዝቢ ተጠቃሚ ኮይኑ ጥዕናኡ ሓልዩ እናኸደ ክነሱ፡ ሕጂ "ሕማም ሽኮር ብኣቦሱዳ፡ ዕጣን፡ ስርናይን ስገምን ሓዊስካ ክፍወስ ይክኣል'ዩ" ምባል ንንቕሓት ህዝቢ ዘስተናዕቕ ኣደናጋርን ኣነዋርን ተግባር እዩ። እዚ ኣዝዩ ሓደገኛ ሓበሬታ፡ ሰባት ብስነ-ፍልጠት ዝተረጋገጸ ናይ ሂወት መድሕን ዝኾነ መድሃኒት ሕማም ሽኮር ካብ ምጥቃም ኣልዩ ናብ ፈዋስነቱ ዘይተረጋገጸ ሃሳዩ መንገዲ ወሲዱ ክእለን ክምለስን ኣብ ዘይክእል ናይ ሂወት ሓደጋ ዘእቱ ስለዝኾነ በገበን ዘሕትት እዩ።

እዚ ሕሱር ሓበሬታ ዘየርብሕን ኣዕናውን ምዃኑ ዝዝንግዕ ሱብ ኣሎ'ኳ እንተ ዘይበልና፣ ከምዚኦም ዝኣመሰሉ ዘይሓላፍነታውያን፡ ሓለይትን ፈላጣትን መሲሎም ብስም ኣምላኽ/ረቢ እናመሓሉ ዝቐርቡ ኣብ ቅድሚ ህዝቢ ክቃልዑ ስለዘለዎም፡ ብዛዕባ ሕማም ሽኮር ሕጽር ዝበለ መብርሂ ክንህብ ክንፍትን ኢና።

ሕማም ሽኮር ክንብል ከለና ሜታቦሊካዊ መስርሕ ብግቡእ ኣብ ዘይፍጸመሉ ኩነታት፡ ሽኮር ካብ ንቡር ንላዕሊ ኣብ ደም ክእከብ ከሎ ዘጋጥም ናይ ጥዕና ጸገም እዩ። ኣብ ንቡር መስርሕ ውሱን ዓቐን ሽኮር ኣብ ደም ይርከብ። እዚ ሽኮር (ግሉኮዝ) ካብ ዝተበልዐ መግቢ ብጸላም ከብዲ ዝፍጠር (ዝሰራሕ) እዩ። ዓቐኑ ተሓልዩ ኣብ ደም ንኽህሉ ድማ ኢንሱሊን ዝበሃል ነዝዒ (ሆርሞን) ብቆስጠ ተባሂሉ ዝፍለጥ ኣካል ዝፈሪ ብግቡእ ክፍጠር ከሎ እዩ።

እዚ ኢንሱሊን ዝበሃል ነዝዒ ምስ ዘይህሉ፡ ምስ ዝጎድል ወይ'ውን ዋህዮታት ናይ ኣካላት ንኢንሱሊን ግቡእ ግብረ መልሲ ምስ ዘይህቡሉ ሕማም ሽኮር ይኸስት። እዚ ሕማም ክፍወስ እንተኾይኑ ድማ ነቲ ጠንቂ ኣለሊኻ እቲ ዝግባእ መድሃኒት ምሃብ እዩ። እቲ ሕማም ብግቡእ ምስ ዘይፍወስ ከኣ ኣብ ሓጺርን ነዊሕን ግዝያት ዝኸሰቱ ሓልክታትን ጉድኣታትን ይስዕቡ። እዚ ማለት ኣብ ኣዚዮም ኣገደስቲ ክፋላት ኣካላት ካብ ሃሳዩ ጉድኣት ክሳብ ሞት ዘስዕብ ኩነታት የኸትል።

እቲ ጸገም እዚ ስለዝኾነ ብቐጥታ ይኹን ብተዘዋዋሪ መንገዲ እቲ ሕማም ብግቡእ ንኸይፍወስ ዕንቅፋት ዝፈጥር ሱብ ብገበን ዝሕተት ምዃኑ ክነስምረሉ ንፈቱ። ህዝቢ ብወገኑ ንኸምዚ ዝኣመሰለ ዘይስነ-ፍልጠታዊ ሓበሬታ ክኹንኖን ክነጽጎን ይግባእ።

ሚኒስትሪ ጥዕና

በለሱ፡ ግቡእ ክንክብ ዘድልዮ ፍሩታ ክረምቲ'ዩ

ዘለናዮ ግዜ ወቕቲ ክረምቲ'ዩ። ኈላጉልን ኣኽራንን መሬት ሃገርና ብዙኻሊ በለስን ካልእን ሓምላይ ተሸፊኖም ክትርኢ ድማ ኣዝዩ ባህታ ዝፈጥር ትርኢት'ዩ። በለስ ተኸልካዮ ብቐሊሉ ዝዕድቕን ካብ ፍግሪ መሬት ዝከላኸልን ተኽሊ'ዩ። ጥቕምን ረብሓን በለስ ተፈሊጡ ግቡእ ክንክብን እንድሕር ተገይሩሉ ከኣ ከም ፍሩታ ናብ ደገ ብምልኣኽ ምንጪ ኣታዊ ክኸውን ከምዝኽእል ተሞክሮ ዝተፈላለያ ሃገራት ዘምስክሮ ሓቂ'ዩ።

ተኽሊ በለስ ኣብ ከበሳታት ሃገርና ብፍላይ ካብ ኣስመራ ንሸነኽ ምብራቕ ኣብ ዝርከቡ ኣጻድፍ ዓርቡዕርብዕን ሸግርንን ከምኡ'ውን ኣብ ዞባ ደቡብ ከባቢ ሰገነይቲ፡ ዓዲ ቐይሕ፡ ከሰከሰን ደብርዋን ብብዝሒ'ዩ ዝርከብ። ኣብ ዝፈርየሉ እዋን ድማ በለስ ተፈታዊ ፍሩታ ክረምቲ'ዩ። ኣብ ገለኤን ሃገራት ኤውሮጳ በለስ ብመልክዕ ጽማቝ ተዳልዩ ከምዝሽየጥ'ውን ይፍለጥ። እዚ ከኣ እዚ ንዓና ቀሊል ኮይኑ ዘረኣናና በለስ ብዙሕ ጥቕሚ ከምዘለዎ ዘመልክት'ዩ።

ይኹን እምበር ኣብ ኣጠቓቕማ ተኽሊ በለስ ሓደ ዘሰክፍ ነገር ኣሎ። ገለ ውሑዳት ሓረስቶት ኣብ ግዜ ሓጋይ ንጥሪቶን ሕርሻን ክበሉ በለስ ብኣልማማ ኩብርሱ'ዮም ዝረኣዩ። ልክዕ'ዩ በለስ ብቐሊሉ ዝጥጥዕን ዝትከልን ተኽሊ'ዩ። እንተኾነ ኣገባብ ዘይብሉ ምቑራጽ ንሓዋሩ ኣብ ሓደጋ ከእትዎ ስለዝኽእል፡ ዝምልከቶም ኣካላት ማለት ሚኒስትሪ ሕርሻን ምምሕዳራትን ዘድሊ ክትትል ክገብሩሉ ይግባእ። ብወገኖም ድማ ሓረስቶት ጥንቃቐ ምግባር ዘድልዮም ኮይኑ ይስምዓኒ።

ሳልሕ ካብ ዓገብ ረበዕ

ነጡቦጣብ ማይ

ኣብ ትሕቲ ብኮንክሪት ዝተሰርሐ ዓ.ቢ. ቢንቶ ደጎሊ ነበርኩ። ድቃስ ኣብዩኒ ቀጨውጨው ዝበል ስምዒት ተጻዒኑኒ ነበረ። ብዙሓት ደቂ ኣሃዱይ ተኣኪቦም ይስሕቁ፣ ገሊኦም ድማ ብድኻም ለሽ ኢሎም ከቢ. ድቃስ ጸቒጥዎም ነበረ። ውሑዳት ድማ ቡቲ ዘይሰሩዕ ኩነት ኣየር ኣዝዮም ዝተሰላችዩ ይመስሉ ነበሩ።

ጉዕዞና ናበይ ምዃኑ ዘይፈልጥ ሱብ ዳርጋ ኣይነበረን። ዓላ. . ደጎሊ. . . ሓሊፉ ዓሰብ ምንባሩ ርዱእ እዩ ነይሩ። ርሕቀት መንገድና ቅድሚ ዝኣገረ ኣብ ግምት ኣእትየ ክብደቱ ክስተማቕሮን ብሓሳብ ክሳልዮን ጀሚረ ኣለኹ። መርከብ ክሳብ ትመጽኣና ናይ ኣርባዕተ ሰዓት ዕረፍቲ ወዲእና ጸሓይ ኣብ ምዕራብ ደጎሊ. ንድሕሪት ገዲፍና ጉዕዞና ንባጽዕ ኮነ።

ብዘይካ ተኾዲኒያ ዝነበርኩ ወተሃደራዊ ክዳን ክልተ ሲቪል ክዳውንትን ኣንሶላይን ከምኡ'ዉን ኣደይ ዘሰነቐትኒ ሰለስተ መለሊኽ ጥሕኒ ካልእ ዘሸግር ጾር ኣይነበረንን። ኑቲ ጉዕዞ ቀም ኣቢለ'የ ከይደየ። ምሸት ባጽዕ ምስ ኣተና ህዝቢ. ኣብ ጎደና ወጺኡ ዓምዒቁ ሃገራዊ ፍቕሩ ክገልጸልና ከሎ'የ ተበራቢረ። በዓል ሙሴ፣ ሰዒድ፣ የናስ፣ ኣብ ልዕሊ. እታ ተሰቒልናያ ዝነበርና ማርቸድስ ተንጠልጢሎም ፈሾካ ክስፍሑ ድማ ተዓዚበኩዎም። እቲ ፍጻሜ ኑበሰይ ክቆጻጸሮ ዘይክእል ኣዝዩ ፍሉይ ስምዒት ፈጢረለይ።

ካብቲ ዘጓዝና ማርቸድሳት ወሪድና ናብታ ዝተዳለወትልና መርከብ ተሰቒልና። ኣብ ሂወተይ ንመጀመርያ ግዜ'የ ኣብ መርከብ ዝሰቀል ነይረ። ምስ ባሕሪ ዘለኒ ሌላ'ውን ገና ፈልማይ ምዃኑ እዩ። ባሕሪ ብምዕባል ተሰንጁ ድምጹ ከም ብርቱዕ ጋሻ ውሕጅ የማን ጸጋም ኪጋማዳሕ ከሎ ልበይ ምሳኡ ትሰራሰር ነበረት። ንድሕሪት ተመሊሰ ዕላል ኣደይ ዘኪረ ድማ ናይ ፍርሒ. ሰቕቕታ ወረረኒ። ምኽንያቱ ኣብ ባሕሪ ጥሒሉ ዝሞተ ኣኮ ነይሩኒ'ዩ።

32 ሰዓታት ዝወሰደ ናይ ባሕሪ ጉዕዞ ኣዝዩ ኣሰልካዪን ኣድካምን ኮነ። ኣብ ሂወተይ ኣይኮነን'ዶ ባሕሪ ቐላይ'ውን ርእየ ዝፈልጥ ኣይነበርኩን። ጸላእትና ናይ ባሕሪ ሕልሞም ክውን ክገብሩ፣ ሕማቕ ታሪኽክደግሙ ደየም ተበጊሶም?" ዝብል ሓሳብ'ዉን ይመላለሰኒ ነበረ። ነዊሕን ዝተበታተኸን ሓሳባት ከላግብ እንከለኹ ከክንዲ. ብዕራይ ዝምማዝኖም ኣቡሰላማ ዓሳታት ኾ ኾ. እታ መርከብ ክሳልዩና ከለዉ. ንኹበርና የማን ጸጋም ዝዕጅቡና ዝነበሩ ሰልፈኛት ይመስሉኒ ነበረ።

ድሕሪ ነዊሕን ኣድካምን ጉዕዞ ኣማዕደየ ጥና ሙብራህቲ ምስ ረኣኹ ወደብ ዓሰብ ከም ዝበጻሕና ፈለጥኩ። መሬት ክረግጽ ከለኹ ድማ ዳግማይ ዝተፈጠርኩ ኮይኑ ተሰምዓኒ። ማርቸድሳት ተዳልየን ደቂ ኣሃዱየይ ክስቀሉ ምስ ረኣኹ ድማ ኣነ'ውን ብጉያ ተሰቕልኩ።

ረፉድ ንግሆ'ዩ ነይሩ። ጸሓይ ደንከል ምስ ደቃ ዝወጸት ትመስል ነበረት። ኑቲ ብኹቱር ጸሓይ ዝሰደደ ኣኻውሕ ቀላጥ ጎልጎል ደንካልያ ብተማሰጦ እናተዓዘብና ፍርቂ መዓልቲ ደባይሲማ በጻሕና። ዝተዳለወልና መዕረፌ ቦታ ምስ ፈለጥና፣ ኣብ ደረት ጽርግያ፣ ሰገር ማዕዶ ውሑዳት ብዚንገ ዝተሰርሐ ንኣሽቱ ድኳናት ስለ ዝረኣና ምስ ሙሴ ዓርከይ ናብተን ድኳናት ኣብልና። ብሽኮቲ ኣቡወለድ፣ ሽዱ፣ ኩሹኽ፣ ጨናታት ካልእ ከምኡ ዝኣመሰለ ትሕዝቶ'ዩ ዘለወን እተን ድኳናት።

ሙሴ ሓንቲ ኩሽፍ ዝኢኡ ሓንቲ ሽዳ ናባይ ደርቢዩ "ምናልባት ብሓደ እንተዘይተወዚዕና መዘከርታ'ያ" ብምባል ኣቐበለኒ። ኣነ'ውን መተክኢታ ናይታ ኣገልግሎታ ወዲኣ ዝነበረት ሽዳይ ምዃና እናኣመንኩ ብልቢ. ኣመስጊነ ተቐቢለዮ።

ዕድል ገይርና ኣነን ሙሴን ኣብ ሓደ ኣሃዱ ተመደብና። ነዊሕ ከይራይ ወዲ ዓሊ. ዝስሙ መራሕ ሓይልና ብዮማናይ ኢዱ ሰላዕ ሐዙ ቡቲ ጺያፍ ትግርኛኡ፣ "ኩላህና ካብቲ መሃንገጢ. ደይብሉ ተተፍዩ መጥዩ ደሎ ጃሎን ሃሃደ ንውሰደ። በስ ወላሂ ኣቡዪ ኣጥምእ ማይ ሂወት'ዩ። ኣብ ኣጠቃቅማ ክንጥንቀቅ ሀሌና።" ምስ በለና ማይ ዝመልአ ጃሎን ብኢድና ኣንጠልጢልና ብረት ተሓንጊጥና ናብ ግንባር ቡሬ ገጽና መረሽና።

ወሰን ጽርግያ ዝመባገሰኡ ክሳብ ታባ ኣውቶብስ የማናይ ግንባር ዓሪድና ህላወና ከዉሕስ ከቢድ ሓላፍነት ተሰኪምና። ወያኔ ቀዳማይ ወራሩ ብየማናይ ግንባር ዓሊቴና መሪብ ጀሚሩዎ ነበረ። ኾኮ ዓሊ. ሙሳ ኣብ ቅድሜና መሳርዓት ኣብ ኾ ተመዓራሪና ምስቲ መሬትና ክወርር ኣንቂዱ ዝበረ ጸላኢ. ተጠማመት ኮነ።

ጸላኢ. ንገለ ካብ መስመር ኣሃዱና ሰጊሩ ናብ መኣዘዚ. ቦታ ክምርሽ ኣብ ዝተንቀሳቐሰሉ ግዜ፣ ኣሃዱና ናይ ተበገስ ትእዛዝ ተምሓላለፈላ። ናይ ሓይልና ጃሎናት ሒዝናየ ክንጓዓዝ ስለ ዘይንኽእል ኣብ ውሑስ ቦታ ብጥርድያ ከም

ብጡብርሂወት ኣብርሃም

ዝሕሎ ተጉበረ። ጸላኢ. ከሩት ቦታ ረኺቡ ከዮግፍሐ እንከሎ ኣጸቢብካ ንምሕናቁ ኣብ ጽዑቕ ኩናት ተሸመምና።

መሬት ሓዊ ተኻዕዋ። ሰማይ'ውን ከሰል ለበሰት። ቦምባታት ዘኒቡ ጢያይትን ሂምሂምታ ከቢድ ብረትን ንከበሮ እዝነና ክቐጽ ደለዩ። ቡሬ ብሬሳ ጸላኢ. ኣዕለቕለቐት። ኩናት ቀጺሉ ወጋሕታ ብዓወትና ተዛዘመ። ካብ ማባገሲ. መስመርና ብዙሕ ተጓዒዝና ብምንባርና ጃሎናትና ኣበይ ከምዝገደፍናዮ ኣሰሩ ጠፍኣና። ዝነበርናዮ ቦታ ተመሊስና ክንረኽቦ ይትረፍ በየን ነይርና በየን ንምለስ'ውን ኣይፈለጥናን። መፍለይን መሐበርን ቦታ ተሰወረና። ምስቲ ኣብ ሓያል ኩናት ተጸሚድና ምጽናሕና ጎረሮና ብጽምኢ. ማይ ተለኽተ። ህላወና ኣብ ነጡቦጣብ ማይ ተመርኰሰ። ጃሎናትና ኣብ ዘለዎ ቦታ ክንበጽሕ 360 ዲግሪ ኮሊልና ተቐቢጹና። ተሰፋ ኣብ ምቑራጽን ዓቕልና ኣብ ምጽባብን'ዉን በጻሕና። መራሒ ሓይልና ወዲ ዓሊ. ብሰንኪ. ማይ ብሉጻት ሰባት ከይንኸፍል ኣብ ከቢድ ስግኣት ጡሓለ።

ድሕነትና ኣብ ትሕቲ ምስጢር ነጡቦጣብ ማይ ኮነ። ኣብቲ ምዉት መሬት ማይ ዝሓዘት ቦጥ ክትኣትዉ ዝሕሱብ ኣይነበረን። ኣዛዚ. ሓይልና ውሑዳት ምስ ብጾት ዝበሩ ብራሾታት ኣኪቡ ዝበረን ማይ ንኹሉ ኣባል ብምምቕራሕ ሂወት ብዙሓት ከምዝድሕን ገበረ።

ድሮ መሰዩ መሬት ጸልማት ተኸዲኑ ሂወት ጽባሕ እንታይ ከምእትመስል ነቓምት ነበርና። ኣብቲ ጸምዋ ዝዓሰሎ ከውታ ለይቲ ኩሉ ባህርያውን ተፈጥራውን ምንቅስቓስ ጸጥ ኢሉ ሃዲኡ ነበረ። ወርሒ. ኳዕ ኢላ ደሚቓ ንኹሉም ፍጡራት ብርሃን ክትልግሰሎም ነቓምታ ነበርና።

ንኹሉ'ቲ ከባቢያይ ድሕሪ ኩናት ዝነበሮ ሃዋህው እዕዘቦ ነይረ። ሃመይን ቀልበይን ግን ሕወሰወሰ ኢሉ ነበረ። ጠንቂ ዘይተኣደነ ጸገምና ማይ ምዃኑ ኣይሰሓትክዎን። ጸምዋ ዝበሓቶ ካብ ጸቕጢ. ዘይተናገፍኩ ፍጥረት ኮይኑ ድማ ተሰምዓኒ። ምስቲ ቀዝሒ. ናይ ወጋሕታ ጭቡጥ ኢለ ሓሳባት ከውርድን ከደይብን ጀመርኩ። ካብ ኣእምሮይ ዘይሃሰሰ ናይ ኩናት ፍጻሜ እናኮማሰዕኩ 'ጽባሕከ እንታይ ክህሉ'ዩ?' እብል ነበርኩ። ኣብ ወጥሪ ክኣቱ ከለኹ ከም መዘናግዒት ሕርቃነይ ኣዘውቲረ ዘትክኻ ሽጋራ'ያ። ምስቲ ኩሉ ጸገም'ዉን እታ ካብ ቕርኒብ ዓይነይ ዘይትፍለ እድብትን ጥቅወትን ኣፍቃሪተይ ትመላለሰኒ ኔራ። ኣነ ግን ዘለኽዎን ዝተሰከምኩዎን ሓላፍነትን ከቢድ ብምንባሩ ክርስዓ እፍትን ነበርኩ።

ጃሎናትና እንተዘይረኺብናዮ ከመይ ዝበለ ዕጫ ከምዘጓንፈና ክፈልጥ ኣመና ተጸገምኩ። ብዙሓት ካብ ብጾትና ናይ ምጽዋር ዓቕሞም እናጸንቀቑ ይኸዱ ምንባሮም እዕዘቦ ነበርኩ። ኩናት ናይ ምህላዉ. ተኽእሎ ኣብ ግምት ከይኣተወ ንልዕሊ. 12 ሰዓታት ኣብቲ ረመጽ ዝተፍእ ቦታ ብዘይ ማይ ምጽናሕ ፈታኒ ነበረ።

ሙሴ ኣብ ትሕቲ ሓንቲ ስሕዉቲ ገረብ፣ ኑበሱ ረሸሽ ኢልዎ ዓይኑ ኣፍጢጡ ተጋዲሙ ምስ ረኣኽዎ 'ሙሴ' ብምባል ተደሃኽዎ። መልሲ. ግን ኣይሃበንን። ቕርብ ኢለ ኢደይ ሰዲደ ኣካላቱ ምስ ዳህሰስኩ ድሮ ትንፋሱ ምሕላፋ ኣረጋገጽኩ። ርእሰይ ኣድኒነ ብዘይርጉእ መንፈሰይ ድማ "ሃገር ዝተሓረየቶ ሞጎእ ወሲዳ" በልኩ ብልበይ። "ውርሻ ቀዳሞት ሕላገት መንነትና ዘኾኑት ሽዳ ኣይተስተዋሕዳ" ኢሉ'ዩ ሙሴ ዓርከይ ሽዳ ሂቡኒ።

"እተን ሽዳ ንዓይ ናይ ሓርበኛኑት መንፈስ ዘመንጨዎ ሓይሊ.'የን። ክንጾ'ቲ ጥዑምን ልዙብን ሓቀኛን ውፉይን ባህርኻ ዝገደፍካለይ ውርሻ ብምዃነን ነዛ ንኽልተ ናይ ቃልሲ. ወለዶ ከም ሰንሰለት ዘጣመረት ሽዳኻ ወዲያያ ኣለኹ" እናበልኩ ድማ ንበይነይ ኣድመጽኩ። ኢጋጥሚ ድማ ሃብተየም ዝበል ድምጺ. ሰሚዐ ግልጽ በልኩ። ናይ ሓይልና ጃሎናት ክደልዩ ከይዶም ዝጸንሑ ኣባላት፣ ኑበሲ. ወከፎም ብዙሕ ዝበለ ጃሎናት ተሓንጊጦም ኣብ ክሳድ'ታ ዝነበርክዋ ታባ ደየቦም ረኣኽዎም።

ሓደ ወዲ ኣሃዱይ ድማ 'ድሕሪ ብዙሕ ኮለልሲ. ጃሎናትና ተረኺበን፣ ብኡ ዘለዉ. በጾት ተላይ ተድሃዮም" ኩበለኒ ከሎ ኣእምሮይ ምሳይ ኣይነበረን። ምኽንያቱ ሰኣን ነጡቦጣብ ማይ ቕድሚ ሒደት ደቓይቕ ዝተሰዉአ ሙሴ ዓርከይ ይረአየኒ ነበረ።

መማቕርቲ

ፊልሞን ጊላይ(ሕልዋ)

ኣየቓንእንዶ?

ምሉእ ስሙ ከም ኦንግዩንግ ይበሃል። ኣብ 1970 ኣብ ደቡብ ኮርያ'ዩ ተወሊዱ። ከም ወዲ ክልተ ወርሒ እንከሎ ክዛረብ ይኽእል ነይሩ። ኣብ ክልተ ዓመቱ ሰለስተ ቋንቋታት ክርዳእ ክኢሉ። ካብ 3-6 ዓመት ኣብ ዝነበረ ዕድመኡ ድማ ከም ተማሃራይ ናይ ፊዚክስ ኣብ ሃንያንግ ዩኒቨርስቲ ነይሩ። ሸውዓተ ዓመት ምስ መልኤ ማእከል ምርምር ጠፈር ኣሜሪካ ናሳ ብዘበገሶ ዕድመ ናብ ኣመሪካ ብምኻድ ኣብ ንእሽ ዕድመኡ ምስ ኣመሪካውያን ናይ ጠፈር ተመራመርቲ ክራኸብ በቒዑ። ቅድሚ ዓሰርተ ሓሙሽተ ዓመት ምምልኡ ኩሉ ናይ ላዕለዋይ ትምህርቲ መጽናዕቱ ብምዝዛም ካብ ዩኒቨርስቲ ኮሎራዶ ብፆውዲ ፊዚክስ ናይ ዶክተረይት ማዕርግ ረኺቡ። ካብኡ ብምቕጻል ድሕሪ ኣርባዕተ ዓመት ናብ ዓውዲ ምህንድስና ብምስጋር ብሲቪል ኢንጂነሪንግ ናይ ዶክተረይት ማዕርግ ተቐቢሉ። ኣብ 2008 ድማ ብዘውንኖ ዓቕሚ ብልሒ እቲ ዝበልሐ ሰብ ተባሂሉ ኣብ መዝገብ ክብረ ወሰን ክሰፍር በቒዑ።

ግድል መማቕርቲ

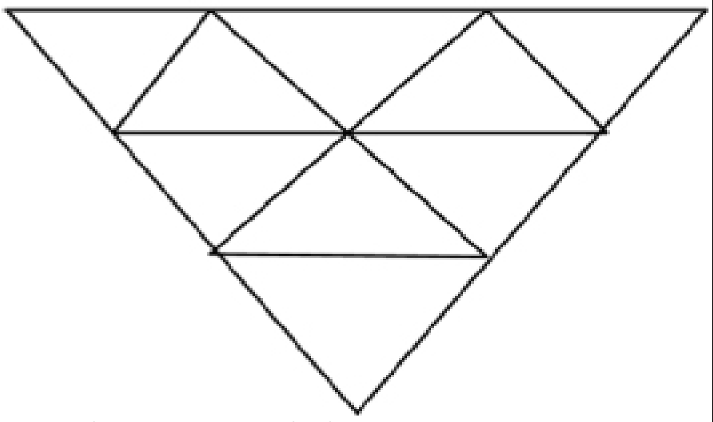

ኣብዚ ስእሊ ክንደይ ናይ ሰለስ ኩርናዕ ቅርጺ ኣሎ?

መልሲ - 13

ፍሽኽ'ባ ንበል!

ጸቡቕ ኣይተሰመዓካን ወይ'ውን ሓሪቕካ ትህሉ። ምናልባት'ውን ተቐይምካ ክትከውን ትኽእል። ግን ዝኾነ የጋጥምካ ብዘየገድስ ዋላ ንሓንቲ ካልኢት ፍሽኽ ክትብል ፈትን። ምኽንያቱ ፍሽኽታ ጥዕና'ዩ ዓወት'ዩ ሓይሊ'ዩ ሓጎስ'ዩ ፍቕሪ'ዩ መልክዕ'ዩ ኮታ ፍሽኽታ ኣብ ህይወትና ምንጪ ኩሉ ጸቡቕ ነገር'ዩ። ኣብ ዩኒቨርሲቲ በርክለይ ኣስታት ሰላሳ ዓመት ዝወሰደ ምስ ፍሽኽታ ዝተኣሳሰር መጽናዕቲ ተኻይዱ ነይሩ። እቲ መጽናዕቲ ፍሽኽታ ኣብ ሂወትና እንረኽቦ ዓወትን ሓጎስን ማዕረ ክንደይ ከም ዝጸሉ ዘድህስስ'ዩ ነይሩ። በቲ መጽናዕቲ መሰረት፡ እቶም ኣብ ዝበዝሐ ስእሎም ፍሽኽታ ዘርእዩ ሰባት ካብቶም ኣብ ስእሎም ፍሽኽታ ዘየዘውትሩ ዝያዳ ኣብ ሂወቶም ቅሱናትን ጥዑያትን ኣብ ሓዳሮም ጽኑዓት፡ ኣብ ዕላማኦም ድማ ዕውታትን ኮይኖም ተረኺቦም።

ብዘይካ ሰብ እንስሳታት ፍሽኽ ናይ ምባል ጸጋ ኣይተዓደሉን። እዚ ድማ ሰባት ካብ ካልኦት ኣንስሳታት ማዕረ ክንደይ ከም ዝፍለዩ ዘረጋግጽ'ዩ። በዚ ተበጺሑ ዘሎ ምዕባለ ወዲ-ሰብ ድሕሪ ምውላዱ ጥራይ ዘይኮነስ ኣብ ማህጸን ኣደኡ እንከሎ'ውን ፍሽኽታ ከም ዘዘውትር ብ3-D ዩልትራሳውንድ ዝበሃል ምዕቡል መሳርሒ ክፍለጥ ተኻኢሉ'ዩ። ካልእ ዘደንቕ ነገር ናይ ፍሽኽታ ዘይኮነ ካልኦት ምልክታት (ንኣብነት ኣብ ሃገረ ጃፓን መልሓሶም ምውጻእ ከም ሰላምታ'ዩ ዝሕሰብ) ኣብ ፍሽኽታ ግና ኣብ ዝኾነ ባህሊ ናይ ዝኾነ ሕብረተ-ሰብ ሓደ ዓይነት ትርጉም'ዩ ዘለዎ። ንሱ ድማ ፍሽኽታ ምልክት ሓጎስ ምዃኑ'ዩ። መዓልታዊ ልዕሊ 20 ግዜ ፍሽኽታ ከዘውትር እንከለና ከም ንቡር'ዩ ዝሕሰብ። መዓልታዊ ትሕቲ ሓሙሽተ ፍሽኽታ ዘዘውትሩ ግና ትሕቲ ንቡር ስለ ዝኾኑ ክወሰኽሉ ኣለዎም። እቶም ብፍሽኽታ መውዳድርቲ ዘይብሎም ፍጡራት ህጻናት'የም። ንሶቶም መዓልታዊ ኣስታት ኣርባዕተ ሚእቲ ዝበጽሕ ፍሽኽታ ከዘውትሩ ይኽእሉ።

ቅድሚ ሕጂ ጸቡቕ ምስዝርኦምና ኢና ፍሽኽታ ከርኢ ዘለና ዝብል ርድኢት ነይሩና ክኸውን ይኽእል'ዩ። እንተኾነ ኣብ 2009 ኣብ ጀርመን ኣብ ዝተኻየደ መጽናዕቲ ከም ዘረጋገጾ ዝያዳ ፍሽኽታ ንገለ ክፋላት ናይ ሓንጎልና ብምንቕቓሕ ሓጎስ ክፈጥረልና ከም ዝኽእል ይሕብር። ካልእ ፍሽኽታ ከም ናይ ምብዛሕ ዝመስል ባህሪ ኣለዎ። ከምቲ ክትንብሁቕ እንከለኻ ካልኦት ሰባት ከምዝህቑ ዝገብሩ ኣብ ፍሽኽታ'ውን ተመሳሳሊ'ዩ። ፍሽኽታ ምስ ተርኢ ካልኦት ሰባት'ውን ፍሽኽ ክብሉ ይደፋፍኦ። ስለዚ ፍሽኽታ ኣብ ውሽጥኻን ከባቢኻን ከምጽኦ ዝኽእል ለውጢ ዓቢ ምዃኑ ምግንዛብ የድሊ።

- ፍሽኽ ክትብል ከለኻ ገጽካ ደብርህ ውሽጥኻ ድማ ባህታ ይስምዖ
- ካልኦት ሰባት ፍሽኽታኻ ርእዮም ፍሽኽታ ይልግሱልካ

ብዘሓ መጠን ዘለዎ ገንዘብ እንተትረክብ ፍሽኽ ምበልካዶ? ገንዘብ ወይ ሽልማት ባህታ ይፈጥር'ዩ። ፍሽኽታኸ?

እንግሊዛውያን ተመራመርቲ ኣብ ሓንጎል ብዘካየድዎ ኤሌክትሮ-ማግኔታዊ መሳርሒ ተጠቒሞም ኣብ ዘካየድዎ መጽናዕቲ ሓንቲ ፍሽኽታ ክንዲ 16,000 ፓውንድ ስተርሊንግ ረኺብካ ዝፈጥረልካ ሓጎስ ምዃኑ ከረጋግጹ ክኢሎም። በዚ ቅማረዚ መሰረት፡ ሓደ ቆልዓ ኣብ መዓልቲ 400 ግዜ ፍሽኽ ይብል'ዩ እንተኢልና ብኻልእ መገዲ ማርኽ ዘትርፍርግ(ወናኒ ፈይስ ቡክ) ብሃብቱ ዘስተማቕሮ ሓጎስ ይስምዖ'ሎ ማለት'ዩ።

ስለዚ ኣብ ህይወት እንደልዮ ጥዕና፡ ሃብቲ፡ መልክዕን ካልእን ኣብ ፍሽኽታኻ'ዩ ዘሎ'ሞ ፍሽኽ እብ ንበል።

● ● ● ● ● ●

ውሽጣዊ ጽባቐ'ዩ እምነ ኩርናዕ

ኣብ ምምሪጽ መጻምዲ ጾናይ መለከዒ ዝያዳ ከተቐድም ይሓይሽ ውሽጣዊ'ዶ ግዳማዊ ኣብ ዝብል መላትዒ ሓሳበይ ከካፍል። ብኣይ ወገን ንሓቀኛ መናብርትኻ እትመርጸሉ ቀንዲ መምዘኒ ውሽጣዊ ጽባቐ'ዩ ምበልኩ። ምኽንያቱ ውሽጣዊ ጽባቐ ኣብ ቁምነገር፡ ሓልዮት፡ ፍቕርን ልቦናን ዝተሰረተ ኮይኑ ወትሩ እናተኾልዐ ዝቕጽል ሓይሊ ስለ ዝኾነ። መለከዒታት ውሽጣዊ ጽባቐ ዝያዳ ምስ ዝኸልሐ ድማ ሕጉሰን ዕውትን ሓዳር ከም ዝኸውን ርዱእ'ዩ። ዋላ'ኳ ደቂ ሰብ እቲ ግዳማዊ ጽባቐ ዕሊታዊ ባህታን ስሕበትን ኮይኑ ኣብ ሓይነይታ ኣውዲቑ ኣድናቖት ዘሕድረልና እንተኾነ ዘርና ዘርና ግን ብዙዓጸጸ ዋጋ እቲ ኣብ ህይወትና ክህልወና እንደልዮ ሓጎስ ብውሽጣዊ ጽባቐና ኢና እነስተማቕር። ውሽጣዊ ጽባቐ ድማ ምስ ግዜን ኩነታትን ዘይቅየርን እምነ ኩርናዕን ምንጪ ርጉእን ዕውትን ሓዳር'ዩ። ሓሳበይ ንምጥቕላል በዛ (don't judge a book by its cover) እትብል ጥቕሲ ክፍለየኩም ኣፍቅዱለይ። ምኽንያቱ እዛ ጥቕሲ ንግዳማዊ ጽባቐ ተዘየኻኽር ብምዃና። ወድሓንኩም!

ሚኪኤል ሃብተ

ዓዲ-ጓዕዳድ

ስእሊ መማቕርቲ

ማጓዓዚ ኣብ ሸገናም

ሕቶ መማቕርቲ

ሕቶ፡ ኪድ እሰኪ ማይ ኣሰትዮ ኑቲ ተኸሊ

መልሲ፡ ክበተር ጎይታይ ደሮ'ኮ ዝናብ ጀሚሩ'ዩ

መልሲ፡ ጽሎል በል ተማሲእ

ስፖርት

የናታን ጉብርሂወት
yogh@zena.gov.er

ስፖርታዊ ውድድር ህጻናት ዞባ ማእከል

ዝተፈላለየ ንጥፈታት ዝሓቖፍ ክረምታዊ ስፖርታዊ ውድድር ህጻናት ዞባ ማእከል ካብ ዝጀምር ሎሚ ማዓልቲ 17 መዓልቲ የቚጽር ኣሎ። ኣብዚ መድብ'ዚ ኣብ ግጥሚት ኩዕሶ እግሪ ስፖርታውያን ህጻናት፡ ኣብ ሜዳታት - ቤት ትምህርቲ ኣስመራ ሓፈሻዊ ባርካ ቀይሕ ባሕሪ ከምኡ'ውን ኣብ መዓስከር ደንደን ኣብ ዝርከብ ሜዳ ብብደረጃ ዕድሚኦም ተኸፋፊሎም ነንዝኩበሩለን ምምሕዳራት ወኪሎም ንዓይኒ ዝማርኽ መሳጢ ጸወታታት የሰላስሉ ኣለዉ።

ኣብዘን ዝተጠቕሳ ሜዳታት ብፍላይ ኣብ ክሊ ዕድመ 12ን 13ን ከምኡ'ውን 14 ዝኣተዉ ህጻናት ዘካይድዎ ዘለዉ ግጥም፡ ውዕውዕ መንፈስ ዝሰፈኖን ባህታ ዝፈጥርን ብምዃኑ፡ ብኣጸቢ ንኽትዕዘቦ ዝድርኽ'ዩ። ብመሰረት ሓበሬታ ኮሚሽን ስፖርት ዞባ ማእከል፡ እዚ መድብ'ዚ ክእለትን ተውህቦን ዘለዎም ህጻናት ስፖርታውያን ንምምራጽ ዝሓለመ ምዃኑ ይሕብር። በዚ ድማ ሸሞንተ ኣሰልጠንቲ ዝኣባላታ፡ ሓላፊ ቴክኒክ ኩዕሶ እግሪ ኤርትራ ኣቶ ዳንኤል የማነ (ግራይ) ኣቦመንበሩ - መረጻት ኮሚተ ስርሓ ተዋደድ ኣሎ። ኣብ ነፍሲ-ወከፍ ሜዳ ክልተ ኣሰልጠንቲ ተመዲቦም'ዮም ነቲ ናይ ምምራጽ መስርሕ ዘካይዱ ዘለዉ።

እቶም ዝምረጹ 100 ዝጽሓሉ ህጻናት፡ ኣብ ኣካዳምያዊ ስፖርት ንኽጽንበሩ እዩ እቲ ናይ መጻኢ መደብ። ክሳብ ኣካዳሚያዊ ስፖርት ዝኽፈት ግን ብጎዚያውትት ጉጉዒ ኣካዳምያዊ ትምህርቶም፡ እናተመሳለሱ ብፍሉይ ስልጠናታቶም ዝቕጽልሉ መደባት ከም ዘሎ ሓላፊ ጨንፈር ኮሚሽን ስፖርት ዞባ ማእከል ኣቶ እንድርያስ ኣስመሮም የረድኡ።

*** *** ***

ኣብ ዓዲ ብዙሓት ዝኣተወ ህጻን ኣዳም ንገሰ (መሰ)

ምልላይ፡ ምምራጽን ምምልማልን ንኣሽቱ ተጻወትቲ ኩዕሶ እግሪ

ምልላይ፡ ምምራጽን ምምልማልን ንኣሽቱ ተጻወትቲ ኩዕሶ እግሪ (Talent Identification & Scouting of young players) ኣብ ክልቲኡ ጾታ ብዓለም ደረጃ ናቱ ስሩፍልጠታዊ ኣቀራርባ ዘለዎ ኾይኑ፡ ሃገራት ነዚ ኣገባብ ምስ ናተን ኩነታት ብዘሰነ ይርዕምኦ።

ናይ ሓንቲ ሃገር ናታ ኩነታት ማለት ናይ ኩዕሶ እግሪ ኣጻዋወታ ባህሊን ቅዲን (Foot ball culture) ዘለዋ ሓያልን ድኹምን ጎድንታት ኣብ ኩዕሶ እግሪ (gap analysis)፡ እትደልዮ ወይ'ውን ንመጻኢ ክጠቕማ ዝኽእል ዝበረ ወይ ብሕጂ እተታኣታትዎ ፍልስፍና ኩዕሶ እግሪ ምስቲ ስሩፍልጠታዊ ኣገባብ ብዘሰነ ደሰርሓሉ።

ምምራጽ ተካእቲ ተጻወትቲ ኣዝዩ በዓል ስራሕ እዩ። ምኽንያቱ ናይ ሎሚ ክኢላታት ዘይኮነስ ናይ መጻኢ ብቑዓት ንምምራጽ፡ እቲ እንርእዮ ክእሉቶም ዘይኮነ እቲ ብቐሊሉ ዘይትርእዮ ናይ መጻኢ ዕቑር ዓቕሚ ዝያዳ ስለዘገድስ።

ኣብ ሃገርና ብፍላይ ኣብ ዞባ ማእከል ተበጊሱ ዘሎ ስርሓት ምምራጽ ተካእቲ ተጻወትቲ፡ ክኽተሎ ዘለዎ ኣገባብት ምስ ኩነታትናን ሓፈሻዊ ስሩፍልጠታዊ ኣምር ኩዕሶ እግሪ መንእሲያትናን ምስ እንወስድ፣

ሓፈሻዊ ኣገባብ ኣመራርጻ ኣብ ዕቑር ዓቕሚ (Potential) ዘተኮረ ኾይኑ፡ ንPTIC model ዝተኸተለ ክኸውን ይግባእ። እዚ ማለት physical ability, Technical ability, Intelligence & Communication - ኣካላዊ ብቕዓት፡ ቴክኒካዊ ክእለት፡ ብልሕን ምርድዳእን የጠቓልል። ብፍላይ ንክሊ ዕድመ 12ን 13ን ዝያዳ ኣብ ኣካላዊ ብቕዓትን ቴክኒካዊ ክእለትን ይጸቅጥ። ኣብ'ዚ ክሊ ዕድመ ብልሕን ምርድዳእን ዝበሉ ዝያዳ ኣይሰርሓሉምን'ዩ። ምኽንያቱ ኣብ ቴክኒካዊ ትምህርቲ ዝበሩ ናይ ኩዕሶ እግሪ ህጻናት ብምዃኖም፡ ኣብ ግዜ ግጥም ዝጥሉብ ብልሕን ምርድዳእን (Intelligence & communication) ብዙሕ ዘይተማህሩ ስለዝኾኑ። ኣብ ክሊ ዕድመ 14 ዘለዉ ህጻናት ግን ኩሉ - ኣካላዊ ብቕዓት፡ ቴክኒካዊ ክእለት፡ ናይ ግጥም ብልሕን ምርድዳእን ይጥለቦም እዩ።

ኣብ ክልቲኡ ክሊ ዕድመ - (12ን 13ን) ከምኡ ድማ (14) እቲ ቅዳማይን ቀንዲን ረቋሒ ኣካላዊ ብቕዓት (Physical ability) እዩ። እዚ ብዓለም ደረጃ'ኳ ቅቡል ኮይኑ፡ ብፍላይ ሓደ ካብ'ቲ መድብ ናይ ሓንቲ ሃገር ዘለዋ ሃጓፍ ወይ ድኽመት ንምፍዋስ ዘኽእል ስለዝኾነ። ኣብ ሃገርና ኾኣ እቲ ቀንዲ ሃጓፍ ቴክኒካዊ ክእለት ዘይኮነስ ኣካላዊ ብቕዓት ስለዝኾነ እዚ ረቋሒ'ዚ ብቐዳምነት ክርኣ ይጉበር።

*ቴክኒካዊ ብቕዓት፡ (Talent) ብፍላይ ዘለዎም ህጻናት፡ ኣካላዊ ብቕዓቶም ከም ካልኣይ ክንወስዶ ምስ እንደሊ ብቑጽሪ ውሑዳት ፍሉይ ተውህቦ ዘለዎም ክምረጹ ይኽእሉ። ብሓፈሻ ንህጻናት ንምምራጽ ዘድሊ ባይታን ሓበሬታን፣

1 - ናይ ልምምድ ድሕሪ ባይታ (ሓበሬታ) ኣብ ኩነታት ቴክኒክ (Drill performance)

2 - ናይ ግጥም (ውድድር) ብቕዓት (Competition)

3 - ናይ ኣሰልጣኒኡ ሓበሬታ (Grass root coach centered approach)

እዚ ማለት ኣብ ግዜ ግጥም ሓደ ህጻን ዘለዎ ኩነተ-ኣእምሮ ንኽስዕር ወይ ኪዩሰዓር ጥራይ ስለዝኾነ፡ ዝቐለለ ኣጻዋወታ'ምባር ዕቑር ዓቕሙ ክርኢዩ ወይ ውልቃዊ ክእለቱ ከንጸብርቕ ኣይደፍርን - ኪዩጋገ ስለዝፈርሕ። ስለ'ዚ ነዚ ሸግር ንምፍታሕ ኣብ ልምምድ ብቕዓቱ ምግምጋሙ'ውን ሓጋዚ'ዩ። እቲ ምንታይሲ፡ እቲ ተጻዋታይ ኣብ ናጻ ግዜ ዘለዎ ብቕዓት ማለት ኣብ እዋን ልምምድ ዝጻወቶ ካብ ሓላፍነት ናጻ ዝኾነ መድረኽ ዝያዳ ብቕዓቱ ክርኢ ስለዝኽእል።

ብተወሳኺ፡ ብቕዓት ጋንታኡ ንኽእለቱ ብእወታ ወይ'ውን ብኣሉታ ክጸልዎ ስለዝኽእል፡ ኣብ ድኽምቲ ጋንታ ብቑዕ ተጻዋታይ ብጸቡቕ ኪዩርኣ ይኽእል እዩ። ኣብ ርእሲ'ዚ ኣብ ግዜ ግጥም ኩነታትን ብቕዓትን መጻወቲ ሜዳ ዓቢ ጽልዋ ኣለዎ። ኣብ ዘይምቹእ ሜዳ ቴክኒካዊ ብቕዓት ንምፍታሽ ኣጸጋሚ'ዩ።

*ኣብ ኩነታት ደቀንስትዮ ተጻወትቲ ብፍላይ ምስ እንምልከት፡ ኣብ'ዚ ሕጂ እዋን ናይ ቅድመ-ግጥም ከማልኡኦ ዘለወን ቴክኒካዊ ብቕዓት ከምቲ ዝድለ ስለዘየሉ ደቀንስትዮ ተጻወትቲ ካብ ግጥም ምምራጽን ኣሸጋሪ'ዩ። ቅድሚ ናብ ግጥም ምእታወን ክማሃርኦ ዘለወን መሰረታዊ ቴክኒካዊ ክእለት ኩዕሶ እግሪ ስለዘሎ፡ ካብ ናይ ቴክኒካዊ ልምምድ ዝያዳ ትኹረት ተዋሂብወን እንተዝምረጻ ይሓይሽ።

ብሓፈሻ ኣሰልጠንቲ ኩዕሶ እግሪ ህጻናት (Grass root coaches)፡ ነዚ ዝቐርብ ዘሎ ውድድር ንኽዕውቱን ናይ መጻኢ ህጻናት ተጻወትቲ ናይ ምቕራብን ፍልልይ ብምግንዛብ ኣብ ምምራጽ ተካእቲ ዓቢ ተራ ኣለዎም። ምኽንያቱ ነዚ ውድድር ንምዕዋት ዝተኸተልዎ ኣገባብ፡ ካብ'ቲ ዝድለ መስርሕ ኩዕሶ እግሪ ህጻናት ግራስ ሩት ፍልይ ዝበለ እዩ። ንሓጺር ዓወት፡ ኣብ ኩዕሶ እግሪ ህጻናት (Grass roots) ዘይነበሩ ናይ ጎደና ተጻወትቲ (Street soccer players) ዝያዳ ስለዝምረጹ፡ ምስቲ መደብ ዝጸረር ኣገባብ ተኸቲሎም ክኾኑ ይኽእሉ'የም። ይኹን እምበር ሕጂ ምዕዋትን ናይ መጻኢ ተጻወትቲ ምቕራብን ዝተፈልየ ኣምር እዩ።

ካብ'ዚ ፍልይ ዝበለ ኩነታት ሓለውቲ ልዳት እዩ። ሓለውቲ ልዳት ዝያዳ ህሉው ብቕዓቶም ድሌቶም ስለዘገድስን ብዙሕ ስራሕ ስለዘድልዮምን ከም ውልቀ ተጻወትቲ ዘይኮነስ ብእኩብ (Goalkeepers team) ክምረጹን ክምልመሉን የድሊ። ምኽንያቱ ህጻናት ዝበዝሕ ግዜኦም ከም ተጻወትቲ ዝጥፍኡ ብምዃኖም። እዚ ካብ ኮነ ሓለውቲ ልዳት ድሕሪ'ዚ ዕድመ ብድሌትን ኣንፈትን ተራእዮም፡ ብሕጂ ኣብ ልምምድ እዩ ክእሉቶም ዝርአ። ስለ'ዚ ብዘሓ ተመሪጾም ምምልማል ሓለውቲ ልዳት ኣገዳሲ እዩ።

*ፍሉይ ክእለት (Special skil) ዘለዎም ኣብ መደብ ኩዕሶ እግሪ ህጻናት ግራስ ሩት ዘይነበሩ ህጻናት ከ? ብኸመይ ደርኣዩ ንዝብል ክልዓል ዝኽእል ሕቶ፡ እቲ መልሲ እዞም ህጻናት ብዝተፈላለየ ምኽንያት ኣብቲ መደብ ከይጸንሑ ይኽእሉ፡ ግን ኣዝዮም ክኢላታት ምስ ዝኾኑ፡ ንዝተወሰነ ኣዋርሕ ኣብ መደብ ኩዕሶ እግሪ ህጻናት ግራስ ሩት ተመሊሶም ክመሃሩ ኣለዎም። እቲ ዝመሃርዎ ድማ ናይ ጸወታ ዲሲፕሊን ከምኡ'ውን ናይ ልምምድ ዲሲፕሊን (work attitude) እዩ። እዚ ምግባር ንኹበርታት መደብ ኩዕሶ እግሪ ህጻናት ዝሕሉ ኾይኑ፡ ዝያዳ ካብ ክእለት ተገዳስነት ከምዝድሊ መርኣዩ'ውን እዩ። ብኻልእ ወገን ኑቶም ብተገዳስነት ዝተማህሩ ህጻናት ዝያዳ ክብሪ ምሃብ ስለዘድሊ። ምኽንያቱ ክእለት ብትምህርቲ ክመጽእ ይኽእል'ዩ። ናይ ልምምድ ዲሲፕሊን ቀንዲ ረቋሒ ስለዝኾነ፡ እዚ ኣምር ከምዘለዎ እቲ ህጻን ኣብ መደብ ኩዕሶ እግሪ ህጻናት ግራስ ሩት ክርእዮ የድሊ።

110 ሽሕ ሰብ ዝተዓዘቦ ግጥም ማንቸስተርን ሪያል ማድሪድን

ኣብ ኣመሪካ፡ ሚሺጋን ዝርከብ ዝጸበየ ስታድዩም ኣብ ታሪኹ ርእዩዎ ዘይፈልጥ ቁጽሪ ተዓዘብቲ'ዩ ኣኣንጊዱ - ብቐዳም 2 ነሓሰ። እንታይ ኣብ ታሪኹ ጥራይ ደኣ! ዋላ'ውን ኣብ ታሪኽ መላእ ሕቡራት መንግስታት ኣመሪካ ክንዲ'ቲ ስታድዩም ሚሺጋን ዘኣንገዶ 109,799 ሰባት ዝኣክል ቁጽሪ ተዓዘብቲ ተኣንጊዱ ኣይፈልጥን'ዩ!

ሓቂ ይሓይሽ ቀለልቲ ጋንታታት ኣይኮናን ዝገጥማ ነይረን። እታ ኣብ ዓለም ዝኸበሩ ተጻወትቲ ሒዛ እትርከበን ናይ ሎሚ ዓመት ሻምፕዮን - ሻምፕዮንስ ሊግ ኤውሮጳ ዝኾነትን በዓልቲ ዝና ሪያል ማድሪድን እታ ኣብ ታሪኽ ፕሪመርሊግ ዝበዝሐ ዋንጫ ዝዮተረትን ህቡብትን ማንቸስተር ዩናይትድን'የን ተጻዊተን። ማንቸስተር ዩናይትድ ነቲ ኣብ ግዜ ኣሰልጣኒኣ ደቪድ ሞየስ ዘወረዳ ኣብ ታሪኻ ዝሸበደ ምዃኑ እትገልጾ መረር ውድቀት ንምፍዋስ ሓደ በዓል ዝና ኣሰልጣኒ ኣምጺኣን ሓያሳቲ ተጻወትቲ ዓዲጋን ብቕዓታ ንምዕምጋም ሓያል ውድድር ከተካይድ ነይሩዋ። ማንቸስተር ብተወሳኺ ንሮማ፡ ኢንተርሚላንን ለሳ ኣንጀለስ ጋላክሲን ስዒራ'ያ ኣንጻር ሪያል ማድሪድ ገጢማ። ንሪያል ማድሪድ'ውን ብተመሳሳሊ ብቕዓታ ንምዕምጋም ኣገዳሲ'ዩ ነይሩ እቲ ኣንጻር ማንቸስተር ዘካየደቶ ጸወታ።

ማንቸስተር ዩናይትድ ቡታ ኣሽሊ ያንግ ኣብ መበል 21 ደቒቕ ዘመዝገቦ ጎል መራሕነት ክትሕዝ ክኢላ። እንተኾነ ናይ ካርሎ ኣንቸሎቲ ማድሪድ ድሕሪ ሽዱሽተ ደቒቕ ብዝረኸበታን ጋሬት በይል ብዘመዝገቦን ርገለ ኣቢላ ተመዓራሪያ። ኣብ መበል 37 ደቒቕ'ውን ማንቸስተር ዩናይትድ'ያ ብመገዲ ኣሽሊ ያንግ ኣቢላ ካልኣይቲ ጎል ወሲኻ። ድሕሪ ዕረፍቲ ድማ በቲ ንዋይን ሩኒ ተኪኡ ዝኣተወ ሃቪየር ሄርናንደዝ (ቺቻሪቶ) ጎል ሰሊሳ ኑቶም ኣብ ጭንቀትን ሽቑረራን ዓመት ምሉእ ዝሓለፉዎ ደገፍታ ሞራል ዘሰነቐን ንባን ጋል ከኣ ክብረን እምነትን ዝደረወን ገፊሕ ዓወት ኣመዝጊባ።

ጀማል መ/ኣማን

ተ ወ ሳ ኺ ...

ተስፋኣለም የማነ

ኣመሪካ፡ ሕርሲ ኣብ ዓይኒ - ምድሪ

ኣብ ኣመሪካ 'ዌስት ሄቨን' ኣብ ዝተባህለት ከተማ፡ ሓንቲ ሊሊ ደይቨስ ዝተባህለት ነበሲጾር ኣብ ቤታ ዓይኒ-ምድሪ እናተጠቐመት እንከላ ሕርሲ ኣጋጢምዋ። ናጽላኣ ድማ ካብ ሞት ንስክላ ድሒኑ።

ብመሰረት ኣሶሸትድ ፕረስ፡ እታ ኣደ ግዜ ጽበጺብ ዕለተ ሕርሳ ከምዝኣኸለ ድሕሪ ምግንዛብ ምስ በዓልቤታ ተተሓሒዛ ናብ ሕክምና'ኳ ኣምሪሓ እንተነበረት፡ "ሕርሸኺ ገና'ዩ ዘሎ" ስለ ዝተባህለት ግን ብገሃዱ ናብ ቤታ ተመሊሳ። በዚ ድማ ተዛኒያ ናይ ገዛ ንጥፈታታ ክትቅጽል ጀሚራ። ኮይኑ ግን ኣብ ኣጋ-ምሸት ክትሸይን ኢላ ናብ ዓይኒ ምድሪ ድሕሪ ምእታዋ፡ እቲ ገና'ዩ ዘሎ ተባሂሉ ዝተነግራ ሕርሲ ሃንደበት ጀሚርዋ። ዕድል ስለ ዘይነበራ ድማ ብበዓልቤታ ተሓጊዛ ሕርሳ ኣብቲ ዓይኒምድሪ ወዲኣቶ። 3.6 ኪሎ-ግራም ዝኸበደታ እኽልቲ ናጽላ ኣብኡ ተገላጊላ።

በዓልቤታ ከምዝበሎ፡ ቱቦ ወይ ዓይኒ ናይ'ቲ ዓይኒምድሪ ገፊሕ ኔሩ እንተዝኸውን፡ እታ ናጽላ ብእኡ ሰሪኻ ክትመውት ተኽእሎ ኔርዋ። ምኽንያቱ ንሱ ነቲ ኣብ እዋን ሕርሳ ዝነበረ ከቢድ ቅልውላውን ጸዕርን ምጽዋር ስኢኑ ዳርጋ ደንዚዙ ስለ ዝነበረ።

ከምዝኸ'ሎ ደዩ?

'ሻንጋዩስት.ኮም' ዝተባህለ ወማዊ መርበብ ሓበሬታ ቻይና፡ ኣብታ ሃገር ዝተፈጸመ ሓደ ኣገራሚ ዜና ኣብዚ ሰሙን'ዚ ዘርጊሑ ቀንዩ። እቲ ዜና ከምዚ ዝስዕብ'ዩ- ሓደ ብ'ሚስተር ቸን' ዝፍለጥ በዓል-ሓዳር ሰብኣይ፡ "ከበደይ ብተደጋጋሚ እቕረጽ ኣለኹ። ደም'ውን እሸይን ኣለኹ" ኢሉ ናብ ሕክምና ከይዱ መርመራ ድሕሪ ምግባሩ፡ ሰሪዕ ወርሓዊ ጸግያት ከምዝለዎን ጠንቂ ጸገሙ ድማ ንሱ ምኳኑን ተነጊሩዎ።

ብመሰረት'ቲ መርበብ ሓበሬታ፡ ሓካይም ሆስፒታል የንግካንግ ፈለማ ብውጽኢት መርመራ ናይ'ቲ ወዲ 44 ዓመት ሰብኣይ ፈጺሞም ክኣምኑ ኣይከኣሉን ኔሮም። ንወሸጣዊ ኣቃውማ ኣካላትና ኣገላልጻ ብዝርኢ ኣዝዩ ምዕቡል ሕክምናዊ መሳርሒ ተሓጊዞም ዳግማይ መርመራ ምስ ገበሩ ከኣ፡ ከምቲ ኣቐዲሞም ዝሓበርዎ ኣብ ከብዱ ብዋዕእ ዝሰርሕ ማህደረ-እንቋቑሖ ዝሓዘ ጥዑይ ማህጸን ከምዘለዎ ኣረጋጊጾም። ካብዚ ቀጺሎም'ውን ሓቀኛ ጾታኡ ንምፍላጥ ናይ ክሮሞዞም መርመራ ኣካይዶምሉ። ብልክዕ ከኣ ሚስተር ቸን ጓል-ኣንስተይቲ ምኳኑ ዘመልክት ክልተ ኢክስኢክስ ክሮሞዞማት (XX sex chromosomes) ጸኒሐንኦ።

ሚስተር ቸን፡ ወላ'ኳ ቁልዑ ወሊዱ እንተኾይኑ ዘመልክት ዝተዋህበ ዝኾነ ሓበሬታ እንተዘየሎ፡ ምስ በዓልቲ-ቤቱ ግን ንጡር ጾታዊ ርክብ ከምዝፍጽም፡ እንተኾነ በቲ ተዋሂብዎ ዘሎ ሕክምናዊ ውጽኢት ምስ በዓልቲ-ቤቱ ኣዝዩ ሰንቢዶምን ተናዊጾምን ከምዘለዉ ሓለፍቲ ናይ'ቲ ሆስፒታል ሓቢሮም።

ድሕሪ 80 ዓመት ጻማ ትምህርታ ዝረኸበት እኖሓጎ

እዛ ኣብ ስእሊ እትዕዘብዎ ዘለኹም ሰበይቲ፡ ሜሪ ሞኒዝ ዝተባህለት ጓል 100 ዓመት ኣመሪካዊት ኮይና፡ ዝሓለፈ ሰሙን ካብቲ ኣቐዲማ ትማሃረሉ ዝነበረት ኮሌጅ ብናይ ክብሪ ዲፕሎማ ተመሪቓ።

ብመሰረት ኣሶሸትድ ፕረስ፡ ዝሓለፈ ሰሉይ መበል 100 ዕለተ-ልደታ ዘጸንበለት ሜሪ፡ ገና ንእሽቶ እንከላ ናይ ካልኣይ ደረጃ ትምህርታ ዛዚማ ኣብ ማሳቹሰትስ ናብ ዝርከብ ሓደ ኮሌጅ'ኳ ኣትያ እንተነበረት፡ ብሰንኪ'ቲ ኣብ 1930ታት ኣብታ ሃገር ኣጋጢሙ ዝነበረ ከቢድ ቁጠባዊ ቅልውላው ግን ስድራኣ ንምሕጋዝ ክትብል ኣብ ካልኣይ ዓመታ ትምህርታ ከተቋርጽ ተገዲዳ። ኮይኑ ግን እቲ ሽዑ ዝነበራ - ብዲግሪ ተመሪቓ መምህር ናይ ምዃን ልዑል ባህጊን ሕልሚን ንዘርዮብ 80 ዓመት ናይ ህይወታ ፍጹም ቅሳነት ክህባ ኣይከኣለን። እንክትዝክሮ ኩሉ ግዜ ብጣዕሚ ኩምትር ዩብሉ።

እዚ ዝተረድኦ ሓለፊቲ ናይ'ቲ ኮሌጅ እምበኣር፡ ሜሪ ትምህርታ ብዲፕሎማ ከምዘወድኣት ዘረጋግጽ ናይ ክብሪ ሰርቲፊኬት ኩዓልወላ ወሲኖም። ዝሓለፈ ቀዳም ድማ ኩሉም ስድራኣ፡ መቕርባን ዕዱማት ሰቡስልጣንን ኣብ ዝተረኽብሉ ኣጋጣሚ ነቲ ናይ ክብሪ ሰርቲፊኬት ብወግዓዊ ኣገባብ ተቐቢላቶ።

ኣብቲ ኣጋጣሚ፡ ሕልማን ድሌታን ኣብ እርጋና ክትጭብጦ ብምኽኣላ ሓጎሳ ክትቆጻጸሮ ኣጸጊምዋ ምንባሩ ከኣ ጽብጹብ ኣሶሸትድ ፕረስ ወሲኹ ይጠቕስ።

ፈረንሳ፡ ሕሙማት ዝኣንገዱሉ ባር ኣብ ሆስፒታል

ኣብ ፈረንሳ ዝርከብ 'ሆስፒታል ዩኒቨርስቲ ክለርሞንት-ፈረንድ' ብዚዩ ምሕር ሕማም ዝተጠቕዑ ወጹዓት ሕሙማን ጥራይ ዝገልገሉ ባር ክኸፍት ብምውሳኑ ንሓያለ ወገናት ኣገሪሙ ምህላዉ ተገሊጹ።

ብመሰረት ጋዜጣ ቴለግራፍ፡ ሓለፍቲ ናይ'ቲ ሆስፒታል ነቲ ዊስኪን ነቢትን ዘጠቓልል ዝተፈላለየ ኣልኮላዊ መስተ ዝቕርብ ባር ክኸፍቱ ዝወሰኑ፡ ወልፊ ኣልኮላዊ መስተ ዘለዎም ሕሙማን ክሳብ'ታ ዘይትተርፍ ዕለተ-ሞቶም እትኣክል ዊን ዝበሎም መስተ እናጨለጡ ንሞት ብሕጉስ መንፈስ ንኽቕበልዎ ካብ ዝብል ሓሳብ እዮም። በዚ ድማ ኣብቲ ባር ዝሰርሑ ኣሳሰይቲ ብፍሉይ ኣገባብ ክሰልጥኑ ጀሚሮም ኣለዉ።

"ክሓውዩ ፍጹም ተኽእሎ ዘይብሎም ሕሙማን ንምንታይ ካብቲ ቃሕ ዝበሎም ኣልኮላዊ መስተ ንእግዶም? ኣብ መወዳእታ ዕምሪ ናይ ህይወቶም ካብ ድሌታቶም ከልኪልና ወልፎም ከየርወዩ ናብ ሞት እንተኣፋነናዮም እንታይ ፋይዳ ኣለዎ?" ዝበሉ ሓለፍቲ ናይ'ቲ ሆስፒታል፡ ሕሙማን ክሳብ ዝሞቱ ዝፈትውዎ ዓይነት መስተ ብምውሳድ ዝፎጥረሎም ባህታ ንዕምሪ ህይወቶም እንተወሓደ ብበለ መዓልታት ክናውሖ ከምዝኽእል ኣረዲኦም። እቲ መደብ ውጽኢታዊ ኮይኑ እንተተረኺቡ ድማ ኩሉን ዝተረፉ ሆስፒታላት ፈረንሳ ተመሳሳሊ ስጉምቲ ከምዝወስዳ ክጸበር ምኳኑ ወሲኾም ሓቢሮም።

● ● ● ● ● ● ● ●

ከምኡ'ውን. . .

ኣብ ክፍለሃገር ኒዩው መክሲኮ - ኣመሪካ፡ ሓደ ፍረዲ ሽልቢ ዝተባህለ ሰብኣይ ናብ ቤት እንዳ ውሽማኡ ዝኣተ ዘሎ መሰልዎ መሰኮት ናይ ካልእ ሰብ ገዛ ብሓይሊ ሰይሩ ድሕሪ ምእታዉ ኣብቲ ኣብኡ ዝጸንሖ ዓራት ደቂሱ ስለ ዝሓደረ፡ ብዋና ገዛ ተኸሲሱ ኣብ ትሕቲ ቀይዲ ፖሊስ ኣትዩ።

ብመሰረት ሮይተርስ፡ ሰብኣይን ሰበይቲን ዝኾኑ ወነንቲ ገዛ ክዘናግዑ ኣምሲዮም ለይቲ ናብ ገዝኦም ኣብ ዝተመልሱሉ እዋን'ዩ እቲ ዘይፈልጥዎ ሰብ ኣብቲ ዝድቅስሉ ክቡር ዓራቶም በጥ ኢሉ ክሕርንኽ ዝጸንሖም። ተብራቢሩ ንኺይሃድም ከኣ ፖሊስ ክሳብ ዝመጽዎም ኮፍ ኢሎም ክሕልውዎ ሓዲሮም። ኣብ ምውጋሑ ግን ፖሊስ ደቢኽ ኢሎሞም። ፈለማ እቶም ፖሊስ ብድምጺ ካብ ድቃሱ ከበራብርዎ ብዙሕ ፈቲኖም። ፍጹም ምስማዕ ምስ ኣበዮም ግን ተጎልቢብዎ ንዝነበረ ኮበርታ ቀሊዖም ክንቐንቕዎ ጀሚሮም። ብቕጽበት'ውን ተበራቢሩሎም። "ንምንታይ ደኣ . . .?" ኢሎም ምስሓተትዎ ድማ፡ "እዋይ!! ኣይ ኣነ ደኣ ዓራት ናይ ውሽማይ ኣሊ'ንደየ ደቂሰ ሓዲረ።" ክብል ብስንባደ መሊሰሎም። ኣስዒቡ'ውን፡ "ውሽማይ ኩሉ ግዜ ኣምሲያ ስለ እትኣቱ፡ ማዕጾ ብመፍትሕ ተዓጽዩ ምስ ጸንሓኒ መስኮት በሲዐ ክኣቱ ኣይተሰከፍኩን። ክሳብ ትመጽኣኒ ኢለ ድማ ካብቲ ኣብኡ ዝጸንሓኒ ፍሪጅ ሓንቲ ስፕራይት ኣውጺአ ክስቲ ጀሚረ። ምስ ደንጎየትኒ ግን ኣብዚ ዓራት ክድቅስ ወሲነ።" ኢሉ።

ንሱ፡ ወላ'ኳ ስርቂ ወይ ካልእ ገበን ንኽፍጽም ኢሉ ናብቲ ገዛ ከምዘይኣተወ ፖሊስ ከረጋግጽ ክኢሉ ከምዝሎ እንተገለጹ፡ በቲ ዝፈጸሞ ተግባር ግን ተኸሲሱ ናብ ቀድሚ ሕጊ ክቐርብ ምኳኑ ሓቢሩ ኣሎ።